

VIDES PĀRSKATS

Gala redakcija

*Babītes novada Babītes pagasta teritorijas plānojuma
2008.-2020. gadam un Salas pagasta teritorijas
plānojuma 2005.-2017. gadam grozījumiem*

Rīga, 2012

SATURS

1. Vides pārskata sagatavošanas procedūras apraksts, iesaistītās institūcijas	6
1.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra.....	6
1.2. Vides pārskata izstrādes metodes	7
1.3. Iesaistītās institūcijas	8
2. Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumu raksturojums	9
3. Babītes novada vispārīgs raksturojums	11
3.1. Babītes pagasta raksturojums	11
3.2. Salas pagasta raksturojums.....	12
4. Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumu mērķu atbilstība starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem.....	13
4.1. Teritorijas plānojuma mērķu atbilstība starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem.....	13
4.2. Teritorijas plānojuma mērķu atbilstība nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem.....	15
5. Esošais vides stāvoklis un vides problēmas, kas saistītas ar plānošanas dokumentu	20
5.1. Virszemes un pazemes ūdens resursi.....	20
5.2. Atkritumu apsaimniekošana	27
5.3. Troksnis un gaisa kvalitāte	28
5.4. Bioloģiskā daudzveidība.....	30
5.5. Zemes dziļu izmantošana	34
5.6. Kultūrvēsturiskie un tūrisma resursi, ainavas	35
5.7. Riska objekti un riska teritorijas.....	39

5.8.Lauksaimniecība un mežsaimniecība	40
6.Teritorijas plānojuma grozījumu un tā iespējamo alternatīvu būtiskās	42
ietekmes uz vidi novērtējums	42
6.1.Tiešās ietekmes.....	42
6.2.Netiešās ietekmes.....	42
6.3.Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes	43
6.4.Pozitīvās un negatīvās ietekmes	44
7.Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu teritorijas plānojuma un to alternatīvu	47
ietekmi uz vidi	47
7.1.Vides politika un vides aizsardzības normatīvi	47
7.2.Ietekmi uz vidi samazinoši pasākumi	47
7.2.1.Apdzīvojuma struktūras attīstības ietekmes uz vidi samazināšana.....	47
7.2.2.Saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstības ietekmes uz vidi samazināšana.....	47
7.3.Aizsargjoslas	48
8. Teritorijas plānojumā paredzēto alternatīvu izvēles pamatojums	49
9. Iespējamie kompensēšanas pasākumi.....	50
10. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums.....	51
11.Paredzētie pasākumi teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	52
Kopsavilkums.....	54

*Titullapas noformējumā izmantota Julitas Klušas fotogrāfija "Rudenīgie atspulgi Beberbeķu ezerā"

Ievads

Teritorijas plānojums ir galvenais attīstības politikas dokuments, kas nosaka administratīvās teritorijas virzības mērķus. No teritorijas plānojuma kvalitātes lielā mērā ir atkarīga dabas vides un iedzīvotāju dzīves vides kvalitāte. Teritorijas plānojuma standarta laika posms ir divpadsmit gadi, tomēr dažādu sociālekonomisko un citu teritorijas attīstības aspektu dēļ šis teritorijas plānošanas process nereti jāatkārto biežāk nekā sākotnēji tiek plānots.

Bieži vien ir tā, ka tikai saskaroties ar reāli plānotu darbību, gan darbības realizētājs, gan pašvaldības pārstāvji nonāk pie secinājuma, ka plānotā darbība ir atbalstāma un teorētiski iespējama, tomēr praktiski nav realizējama, jo neatbilst sākotnēji ielānotajai attīstības izmantošanai.

Teritorijas plānojuma grozījumi ir veids, kā integrēt sākotnējā teritorijas plānojumā neapskatītos aspektus un pārplānot savu teritoriju atbilstošāk esošajai situācijai.

Korekcijas līdzšinējā teritorijas plānošanas procesā ieviesa arī 2009. gadā realizētā novadu reforma. Apvienojot līdz šim neatkarīgas administratīvās teritorijas ir nepieciešams vienots skatījums uz esošo situāciju un kopējas vadlīnijas tālākai nākotnes attīstībai. Tādējādi, izstrādājot Salas un Babītes pagastu teritorijas plānojumus, nācās nonākt pie vienas pieejas šo abu pagastu turpmākās attīstības plānošanai, ņemot vērā, ka šī šobrīd ir vienota administratīvā teritorija - Babītes novads.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk tekstā - SIVN) izstrādes nepieciešamību nosaka likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. SIVN mērķis ir novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi. Ar SIVN palīdzību var uzlabot pašvaldības teritorijas plānojuma kvalitāti, gan izvērtējot kādas būtiskas, tiešas vai netiešas ietekmes izmaiņas vidē var rasties plānojumā paredzēto darbību īstenošanas rezultātā, gan rekomendējot iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanas vai kompensācijas pasākumus plānotajām darbībām.

Vides pārskats izstrādāts, ņemot vērā *Ministru kabineta noteikumos Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums”* noteiktās prasības.

Vides pārskatā aprakstīta esošā ekonomiski sociālā situācija, integrējot vides aspektus, nozīmīgākās vides problēmas, kas perspektīvā varētu būt saistītas ar plānošanas dokumentā paredzētajām rīcībām un plānoto teritorijas izmantošanu. Tāpat norādītas iespējamās rīcības ietekmes

minimizēšanai.

Vides pārskatā uzmanība vērsta uz stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķiem:

- veicināt ilgtspējīgu attīstību;
- veicināt integratīva plānošanas dokumenta izstrādi un pieņemšanu, sabalansējot sociālekonomisko novada attīstību ar vides aspektiem;
- nodrošināt vides jautājumu integrēšanu plānošanas dokumenta sagatavošanas procesā;
- novērst vai samazināt plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi;
- nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas procesu;
- iesaistīt sabiedrību lēmuma pieņemšanā.

1. Vides pārskata sagatavošanas procedūras apraksts, iesaistītās institūcijas

1.1. Vides pārskata sagatavošanas procedūra

Babītes novada Babītes pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam un Salas pagasta teritorijas plānojuma 2005. – 2017.gadam grozījumiem, saskaņā ar Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk tekstā – VPVB birojs) 2010.gada 18.oktobra lēmumu Nr. 34 tika piemērota stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra. Ar Vides pārraudzības valsts biroja lēmumu var iepazīties šī Vides pārskata pielikumu daļā.

Vides pārskata 1. redakcijas projekts sagatavots, balstoties uz Babītes un Salas pagasta teritorijas plānojumu grozījumu 1. redakcijas projektu - teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos piedāvātajiem plānotās (atļautās) izmantošanas risinājumiem un kartogrāfisko materiālu.

Pēc vides pārskata projekta sagatavošanas, tas tika nosūtīts Vides pārraudzības valsts biroja norādītajām institūcijām atzinumu saņemšanai.

Paziņojums par Babītes pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020.gadam un Salas pagasta teritorijas plānojuma 2005.-2017.gadam grozījumu 1.redakcijas un Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” (09.06.2011.), Babītes novada pašvaldības avīzē „Babītes Ziņas” (skatīt pielikuma daļā)(10.06.2011.) un ievietots internetā Babītes novada pašvaldības interneta mājas lapā www.babite.lv .

No 2011. gada 10. jūnija līdz 22. jūlijam tika organizēta Vides pārskata 1. redakcijas sabiedriskā apspriešana. Vides pārskata 1. redakcijas sabiedriskā apspriešana tika organizēta paralēli Babītes pagasta teritorijas plānojuma 2008.-2020. un Salas pagasta teritorijas plānojuma 2005.-2017. grozījumu 1. redakcijas sabiedriskajai apspriešanai.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmes notika Piņķos, Babītes vidusskolas aktu zālē 2011. gada 12. jūlijā plkst. 17.00 zālē Jūrmalas ielā un Spuņciemā „Pīlādzišos,”13. jūlijā plkst. 17.00 . Ar sabiedrisko apspriešanu protokoliem un sanāksmju dalībnieku reģistrācijas lapām iespējams iepazīties šī Vides pārskata pielikumu daļā.

Sabiedriskās apspriešanas sanāksmē viena no iedzīvotājus interesējošajām tēmām bija saistāma ar nekustamā īpašuma „Priedes” atļautās izmantošanas maiņu no komerciestāžu teritorijas uz jauktas ražošanas un komerciestāžu teritoriju. Šī teritorijas maiņa pieļautu uzņēmuma SIA „Glāzeri BT” nelielās ar stikla pārstrādi saistītās ražotnes izvietojumu šajā zonā. Ņemot vērā iedzīvotāju satraukumu par potenciāli plānotās darbības negatīvo ietekmi uz dzīvojamo zonu, plānošanas laikā

pašvaldība sazinājās ar Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, lai konsultētos par šīs darbības iespējamo ietekmju apjomu. Ņemot vērā pieejamo informāciju par uzņēmuma darbību, tika konstatēts, ka tā tiek realizēta tādā apjomā un formā, ka piesārņojošās darbības atļauja nav nepieciešama. Ņemot vērā augstāk minēto ir uzskatāms, ka plānotā darbība nav pretrunā ar vides aizsardzības prasībām un klasificējama kā kaitīga apkārtējai videi un iedzīvotājiem.

Ar izstrādāto Vides pārskata projektu varēja iepazīties Babītes novada administratīvajās ēkās un pašvaldības interneta mājas lapā www.babite.lv.

Atzinumi par Vides pārskata 1. redakciju tika saņemti no sekojošām institūcijām:

- Valsts vides dienesta Reģionālā vides pārvalde;
- Veselības inspekcija atbilstošā struktūrvienība;
- Rīgas plānošanas reģiona administrācija;
- Valsts meža dienesta reģionālā struktūrvienība;
- Dabas aizsardzības pārvaldes Ķemeru nacionālā parka administrācija;
- VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”.

Ar atzinumu saturu un pārskatu par to, kā atzinumos ietvertās rekomendācijas un komentāri ņemti vērā izstrādājot Vides pārskata Gala redakciju, var iepazīties šī dokumenta pielikuma daļā.

1.2. Vides pārskata izstrādes metodes

Zemāk tekstā norādītas galvenās metodes SIVN veikšanai un Vides pārskata sagatavošanai:

- *informācijas analīze* – tika analizēti Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumu galīgās redakcijas materiāli – teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu galīgā redakcija, sistematizētās novada plānojuma kartes, pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.
- *konsultācijas* ar Babītes novada pašvaldības pārstāvjiem un teritorijas plānojuma izstrādātājiem no SIA „Reģionālie projekti”;
- *publicētie materiāli* un valsts institūciju *elektroniskās datu bāzes*;
- *institūciju atzinumi* par Vides pārskata un teritorijas plānojumu grozījumu 1. redakciju;
- *sabiedriskās apspriešanas laikā* saņemtie komentāri.

Stratēģiskā IVN izstrādē tika izmantoti šādi vides politikas veidošanas un ieviešanas pamatprincipi:

- *piesardzības princips* — ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var

ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību;

- *novēršanas princips* — persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- *ilgtspējības princips* — esošajām un nākamajām paaudzēm nodrošina kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, kā arī dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu;
- *atklātības princips* — sabiedrība tiek informēta par plānošanas dokumenta pieejamību un iespēju izteikt savu viedokli.

1.3. Iesaistītās institūcijas

Uzsākot novada teritorijas plānojuma grozījumu izstrādi Babītes novada pašvaldība pieprasīja dažādu, tai skaitā arī ar vides jautājumiem saistītu, institūciju nosacījumus. Daudzi no iestāžu sniegtajiem nosacījumiem ir saturējuši vides informāciju, kuru plānotāji un Vides pārskata izstrādātāji ir ņēmuši vērā pie šo dokumentu izstrādes.

Veicot SVN, notikušas darba tikšanās un konsultācijas ar Babītes novada pašvaldības pārstāvjiem, teritorijas plānojuma grozījumu izstrādātājiem no SIA „Reģionālie projekti”.

Ņemot vērā alternatīvo risinājumu izvērtējumu, saņemtos komentārus un priekšlikumus, kā arī sabiedrības viedokli, precizētais Vides pārskats kopā ar saņemto komentāru un priekšlikumu nosacījumu pārskatu un pievienotām atzinumu kopijām, tika iesniegts atzinuma saņemšanai Vides pārraudzības valsts birojam. Pēc Vides pārraudzības valsts biroja atzinuma saņemšanas, tajā ietvertās rekomendācijas tika ņemtas vērā un Vides pārskata Gala redakcija papildināta.

2. Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumu raksturojums

Apdzīvojuma sistēmas visintensīvākā attīstība notika iepriekšējā teritorijas plānojuma izstrādes laikā. Novada telpiskās attīstības koncepcija - apdzīvojuma struktūras attīstība, kas pamatā nosaka novada zaļo teritoriju saglabāšanu līdzsvarā ar esošo un plānoto apdzīvojuma struktūru, tika ņemta vērā iepriekšējā plānošanas periodā.

Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumi izstrādāti, ņemot par bāzi iepriekšējā plānošanas periodā izstrādāto un pieejamo teritorijas plānojuma dokumentāciju un tajā ietvertās tematiskās vadlīnijas, papildinot un aktualizējot esošo informāciju.

Grozījumi teritorijas plānojumā veikti, izdarot šādas izmaiņas esošajā plānojumā:

- aktualizēta informācija par faktisko situāciju novada teritorijā (statistikas dati, VZD, LVGMC infrastruktūras tīkli, aizsargājami objekti);
- pie plānotās izmantošanas iekļauti aktualizētie mērķi saskaņā ar kopējām novada attīstības prioritātēm un novada teritorijas izmantošanas priekšrocībām;
- izvērtēti un iekļauti iedzīvotāju un uzņēmēju priekšlikumi par turpmāko izmantošanu;
- samazinātas teritorijas, kurām nepieciešama detālplānojuma izstrāde un turpmākā izpēte.

Šobrīd novadā ir divas derīgo izrakteņu teritorijas, kam attīstības gadījumā noteikta detālplānojuma izstrāde.

Teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Izstrādājot teritorijas plānojuma grozījumus, ir ņemta vērā plānošanas iepriekšējā pieredze, attīstība un secība. Plānojuma izstrādē ņemtas vērā normatīvo aktu prasības, aplūkots nacionālo, reģionālo un rajona plānošanas dokumentu konteksts, izvērtēti institūciju nosacījumi, kā arī fizisku un juridisku personu intereses, kas nav pretrunā ar normatīvajiem aktiem, novada attīstības skatījumu un vides aizsardzības jautājumiem.

Informatīvo sanāksmju ietvaros tika uzklauts sabiedrības viedoklis par novada pašreizējām vērtībām, iespējamiem telpiskās attīstības virzieniem un teritorijas izmantošanas alternatīvām.

Babītes un Salas pagasta teritorijas plānojumu grozījumu mērķis

2010. gada 24. marta sēdē (prot. Nr.4, 15.§) tika apstiprināts Babītes novada Babītes pagasta teritorijas plānojuma un Sala plānojuma grozījumu izstrādes darba uzdevums, nosakot sekojošus izstrādes mērķus un uzdevumus:

- apvienot Babītes pagasta un Salas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, nodrošinot noteikumu teksta atbilstību grafiskajai daļai izveidojot vienotus apzīmējumus plānotai (atļautai) teritorijas izmantošanai;
- izvērtēt un veikt grozījumus teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos un grafiskajās daļās, atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos;
- izvērtēt un precizēt teritorijas, kurām obligāti izstrādājami detālplānojumi;
- novērst iepriekš pieļautās tehniskās neprecizitātes teritorijas plānojumu grafiskajā daļā un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos;
- izskatīt fizisku un juridisku personu ierosinājumus un pēc pozitīva pašvaldības akcepta mainīt teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu.

3. Babītes novada vispārīgs raksturojums

Babītes novads kā vienota administratīva teritorija izveidojās 2009.gada 1.jūlijā, apvienojot Babītes un Salas pagastus. Kā administratīvais centrs tika noteikts Piņķu ciems, kas atrodas Babītes pagastā.

Babītes novada ziemeļu daļa atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā, bet dienvidu daļa – Viduslatvijas zemienes tīreļu līdzenumā. Robežojas ar Rīgu, Mārupes novadu, Olaines novadu, Jelgavas novadu, Tukuma novadu un Jūrmalu.

Liela daļa no novada teritorijas ir pārpurvota. Rietumu daļā iestiepjas kūdras atradne Ķemeru-Smārdes tīrelis un Slokas-Labais-Kašķu purvs.

Novada teritorijā atrodas četras īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Ķemeru nacionālais parks (daļa);
- Beberbeķu dabas parks;
- dabas liegums „Babītes ezers”;
- dabas liegums „Cenas tīrelis” (daļa).

Lielākā daļa no novada teritorijā esošajiem mežiem ir Rīgas pilsētas īpašumi, ko pārvalda SIA „Rīgas meži”. Nozīmīga Babītes novada īpatnība ir lauksaimniecības polderu teritorijas.

3.1. Babītes pagasta raksturojums

Babītes pagasts tika izveidots 20. gadsimta 20. gados, bet tā attīstība sākās jau 13. gadsimtā, kad tagadējā Babītes pagasta teritorijas ietilpa Rīgas patrimoniālajā apgabalā, tas ir Rīgas pilsētas lauku novadā.

Babītes pagasta virsma ir līdzena, pagasta vidusdaļu šķērso Nordeķu – Kalnciema kāpu grēda, kas izveidojusies Baltijas ledus ezera krastā. Pie Līberiem kāpu augstums sasniedz 24,4 m vjl. Pagasta ZR malā atrodas Babītes ezers, kurā ietek Neriņa ar Dzilnupi un Miglupīte. ZA malā atrodas Daugavas pieteka Hapaka grāvis (Rātsupīte), A daļā Božu ūdenskrātuve - uz Dzilnupes un Beberbeķu dzirnavezers - uz Beberbeķu strauta. Pagasta D daļu (uz Mārupes, Olaines, Jelgavas un Babītes novadu robežas) aizņem Cenas tīreļa R daļa ar daudziem akačiem un ezeriņiem, Ložmetējkalna – Kapteiņu purva A daļa (Rāvājs, Gailīšu purvs) un Antiņu purvs (Maztīrelis). Pagasta Z daļā atrodas Babītes–Slēperu purva R daļa – zemais purvs, kur ierīkots Babītes polderis.

Pagasta D daļā ir lieli mežu masīvi, kas pieder valstij, pašvaldībai, fiziskām un juridiskām personām.

3.2. Salas pagasta raksturojums

Salas pagasts atrodas Babītes novada Z daļā, Piejūras zemes Rīgavas līdzenuma R malā starp Babītes ezeru un Lielupes lejteci. Teritoriju klāj plakans vai nedaudz viļņots smilšains līdzenums. Pagasta R malā atrodas Krāckalni (sena kāpu virkne), kas tikai daļēji iesniedzas Salas pagasta teritorijā. Virsas augstums Salas ZA pie Varkaļu kanāla 9,9 m, Baņķu pļavās 1,6 m, R pie Remešiem 12,5 m vjl. Meži aizņem 25% pagasta platības. Lielupe (pagasta teritorijā 25 km gara) veido pagasta robežu ar Jūrmalas teritoriju.

Spuņņupe, Jaunupe, Grāvgals - ir bijušais Babītes ezera savienojums ar Lielupi, kas pastāvēja no 1816. – 1988. gadam. Sākotnēji tas bija neliels grāvis pie Spuņciema, kas izrakts no ezera līdz Lielupei. Palu ūdeņi to izskaloja ap 100 m platu un 8 m dziļu, tāpēc 1988. gadā tika izrakts Varkaļu kanāls, kas savieno Babītes ezera ZA stūri ar Lielupi. Tam tika ierīkots tilts un slūžas. 1989. gadā Spuņņupes savienojumu ar Lielupi aizšķērsoja ar autoceļa dambi Babītes ezera R daļā. 1,5 km garā Gātes upes, kas savieno Lielupi ar Babītes ezera R daļu, tecēšanas virziens galvenokārt ir no Lielupes uz ezeru un tālāk uz Varkaļu kanālu. Gātei ir vairāki atzari, un tās krastos ir izveidoti polderu dambji. Salas pagastā atrodas divi purvi- Kašķu purvs un Labais purvs.

4. Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojuma grozījumu mērķu atbilstība starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem

4.1. Teritorijas plānojuma mērķu atbilstība starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem

Latvija ir ratificējusi virkni starptautisku konvenciju, tādējādi apņēmoties dot savu ieguldījumu šajos dokumentos nosprausto mērķu īstenošanai. Uz Babītes un Salas pagastu teritoriju plānojumu grozījumiem ir attiecināmi sekojošu konvenciju mērķi.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību, Riodežaneiro konvencija (1992)

Šīs konvencijas mērķi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga un līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

Valstīm saskaņā ar Apvienoto Nāciju Hartu un starptautisko tiesību principiem ir suverēnas tiesības izmantot savus resursus savas vides politikas ietvaros un pienākums gādāt par to, lai darbība to jurisdikcijas un kontroles zonā neradītu kaitējumu videi citās valstīs vai teritorijās ārpus to valstiskās jurisdikcijas.

Katrai dalībvalstij iespēju un vajadzību robežās, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un dzīvās dabas ilgtspējīgas izmantošanas mērķis ir jāiekļauj atbilstošo nozaru un starpnozaru plānos, programmās un politikā. Tas nozīmē, ka šādam mērķim ir jābūt integrētam arī Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojumos.

Babītes novadā atrodas četras bioloģiski un ainaviski daudzveidīgas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas- Ķemeru nacionālā parka daļa, Beberbeķu dabas parks, dabas liegums „Babītes ezers”, dabas lieguma „Cenas tūrelis” daļa. Īpaši aizsargājamo teritoriju nozīmīgais īpatsvars ir lielisks nosacījums novada kā dabas tūrisma areāla attīstībai.

Padomes Direktīva 79/ 409/EEC no 1979.gada 2.aprīļa par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva)

Putnu direktīvā noteikti visu savvaļas putnu sugu aizsardzības, pārvaldības un kontroles pasākumi. Tajā ir arī noteikumi, kas paredzēti šo putnu biotopu aizsardzībai. Putniem svarīgu biotopu apdraudējums varētu būt saistāms ar plānotajiem ceļu rekonstrukcijas darbiem Babītes

novadā. Novada teritorijā ir nozīmīgi mežu un purvu kas ir kļuvuši par savvaļas putnu nozīmīgām dzīvotnes un starpmigrācijas vietām.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību, UN ESCO konvencija

Konvencija nosaka, ka katrai tās dalībvalstij ir pienākums nodrošināt kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas tās teritorijā, identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un nodošanu nākošajām paaudzēm. Tādēļ tām jādara viss, kas ir to spēkos, gan maksimāli izmantojot esošos resursus, gan arī nepieciešamības gadījumā izmantojot starptautisko, tajā skaitā jebkuru tai pieejamo finansiālo, māksliniecisko, zinātnisko un tehnisko palīdzību un sadarbību.

Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku kultūras un dabas mantojuma, kas atrodas to teritorijā, aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, šīs Konvencijas dalībvalstīm iespēju robežās un atbilstoši katras valsts apstākļiem jācenšas:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- nodibināt, ja tādu vēl nav, savā teritorijā vienu vai vairākus kultūras un dabas mantojuma aizsardzības, konservācijas un popularizācijas dienestus, kam būtu atbilstošs personāls un līdzekļi, kas ļautu izpildīt tiem uzliktos pienākumus;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras un dabas mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finanšu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras un dabas mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Novads kopumā nav bagāts ar vērtīgiem kultūrvēsturiskajiem resursiem, tomēr bioloģiskā daudzveidība mijiedarbībā ar esošajām kultūrvēsturiskajām vērtībām, veido lielisku dzīves vidi iedzīvotājiem un ir piemērots dažādu tūrisma veidu attīstībai.

4.2. Teritorijas plānojuma mērķu atbilstība nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem

Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015. gadam ir sagatavotas un tiks izmantotas, lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai. Cilvēka ietekmes uz vidi un dabu rezultātā tiek nodarīti dažādi kaitējumi.

Kaitējums videi — novērtējamas nelabvēlīgas dabas resursu izmaiņas vai izmērāma ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanās, kas var rasties tieši vai netieši; savukārt ar dabas resursu saistītā funkcija ir labums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa.

Kaitējums augsnei vai zemes dzīlēm — pārveidošana vai piesārņojums, kuru izraisa ķīmisko vielu, ķīmisko produktu, organismu vai mikroorganismu tieša vai netieša ievadīšana augsnē vai zemes dzīlēs un kurš būtiski nelabvēlīgi ietekmē cilvēku veselību vai vidi.

Kaitējums īpaši aizsargājamām sugām vai biotopiem — postījumi, kuriem ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām vai mikroliegumiem, īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu labvēlīga aizsardzības statusa sasniegšanu vai uzturēšanu.

Kaitējums ūdeņiem — kaitējums, kuram ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz konkrēta ūdens objekta ekoloģisko vai ķīmisko kvalitāti, kvantitatīvo stāvokli vai ekoloģisko potenciālu.

Līdz ar to ir jāveic neatliekami pasākumi — visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai, vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisīto faktoru novēršanai, lai ierobežotu vai nepieļautu turpmāku kaitējumu videi un nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos.

Globālie ilgtspējīgas attīstības politiskie principi ir definēti Riodežaneiro deklarācijā un Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķi izriet no šiem principiem, tās ģeopolitiskās vietas pasaulē, dabas īpatnībām, sociālās un ekonomiskās attīstības pieredzes un pašreizējā stāvokļa.

Tie ir:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;

- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
 - Latvijai no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
 - Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās;
 - Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
 - Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Ūdeņu kvalitātes politikas mērķi, kas varētu tikt attiecināti uz Babītes novadu, ir sekojoši:

- uzlabot pazemes un virszemes ūdeņu kvalitāti, novērst to tālāku piesārņošanu un pakāpeniski samazināt esošo piesārņojumu;
- veicināt ilgtspējīgu un racionālu ūdens lietošanu, īpašu uzmanību pievēršot pazemes ūdens resursu saglabāšanai un eitrofikācijas apdraudētiem ezeriem un ūdenstilpēm;
- aizsargāt ūdens ekosistēmas, no ūdens atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus;
- nodrošināt aizsardzību pret plūdiem un sausumu;
- nodrošināt dzeramā ūdens atbilstību kvalitātes normām.

Galvenās plānotās rīcības novada ūdens resursu saglabāšanai un aizsardzībai ir centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu renovācija, esošo ūdensapgādes urbumu apsekošana, nepieciešamības gadījumā tamponāža.

Būtu nepieciešams arī apzināt neizmantotos ūdens urbumus un veikt to tamponāžu, kā arī sekot līdzi ūdens kvalitātei un to piesārņojuma draudiem grodu akās un veikt citus pasākumus kvalitatīvu ūdens resursu nodrošināšanai.

Veicot derīgo izrakteņu ieguvi būtiski ir ievērot sekojošus zemes dziļu ilgtspējīgas izmantošanas mērķus :

- nodrošināt racionālu, vidi saudzējošu un ilgtspējīgu zemes dziļu izmantošanu;
- veicināt pašvaldību un zemes īpašnieku līdzdalību zemes dziļu ilgtspējīgā izmantošanā;
- veicināt informācijas apkopošanu par mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem un tās izmantošanu teritorijas plānojumu izstrādāšanā;

- sekmēt starptautisko sadarbību ģeoloģiskā rakstura problēmu risināšanā;
- veicināt jaunu un mūsdienīgu ģeoloģiskās vides stāvoklim atbilstošu datu sagatavošanu.

Bioloģiskās daudzveidības politikas mērķi ir sekojoši:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt lauksaimniecības augu un dzīvnieku šķirņu daudzveidību, veicināt to raksturošanu un izmantošanu;
- pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu.

Būvniecības politikas mērķi ir sekojoši:

- veicināt ilgtspējīgu, dabas un energoresursus taupošu būvniecību un būvmateriālu ražošanu;
- sekmēt vietējo un videi draudzīgu būvniecības projektu ražošanu un pielietošanu;
- saglabāt vēsturisko un tradicionālo apbūvi, kā arī pagarināt būvju un konstrukciju kalpošanas laiku, izmantojot zinātniski pamatotas tehnoloģijas.

Arī nākotnē attīstot lauksaimniecības nozari, jāņem vērā **lauksaimniecības** politikas mērķi.

- nodrošināt lauksaimniecības resursu ilgtspējīgu izmantošanu;
- samazināt augšņu piesārņošanu, degradāciju un eroziju;
- samazināt augu barības vielu noplūdi no lauksaimniecības zemēm, tai skaitā, nitrātu piesārņojumu īpaši jutīgās teritorijās;
- ierobežot ūdeņu eutrofikāciju un piesārņošanu ar pesticīdu atliekām un smago metālu savienojumiem;
- samazināt lauku apdzīvoto vietu notekūdeņu un atkritumu slodzi uz vidi;
- izmantojot plānošanas metodes un saprātīgu zemes apsaimniekošanu, nepieļaut bioloģiskās daudzveidības samazināšanos un lauku ainavas degradēšanos;
- veicināt videi draudzīgās lauksaimniecības attīstību un labas lauksaimniecības prakses ieviešanu.

Daļa novada lauksaimniecības zemju vairs netiek izmantotas, apstrādātas, un tās aizaug ar krūmiem un nezālēm. Pēc zemju privatizācijas atsevišķas meliorācijas sistēmas – grāvji, dambji, regulatori un sūkņu stacijas daudzviet vairs netiek pietiekami apsaimniekotas un uzturētas nepieciešamā kvalitātē, tādēļ notiek lauksaimniecības zemju pārpurvošanās.

Meliorācija novadā ir viens no galvenajiem lauksaimniecības attīstības priekšnoteikumiem, lai nodrošinātu lauksaimniecības zemju optimālu noteci un saglabātu tās kvalitātes kritērijus, būtu jāveic meliorācijas sistēmu sakārtošanu un regulāru uzturēšanu darba kārtībā.

Valsts nozīmes regulēto ūdensteču un meliorācijas būvju kopšanu un uzturēšanu budžeta līdzekļu ietvaros novadā nodrošina Valsts SIA „Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”. Pašvaldības īpašumā esošo regulēto ūdensteču un meliorācijas būvju kopšanu un uzturēšanu sava budžeta līdzekļu ietvaros nodrošina Babītes novada pašvaldība, bet koplietošanas meliorācijas būvju (novadgrāvju) kopšanu un uzturēšanu nodrošina zemju īpašnieki vai tiesiskie valdītāji atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Nemot vērā novada hidrotehnisko būvju īpatsvaru, novadā strādā divi cilvēki, kas nodarbojas ar meliorācijas sistēmas uzraudzību un nepieciešamības gadījumā arī veic to tīrīšanu.

Šobrīd meliorācijas sistēmu atjaunošana privātīpašumos ir pašu pagasta zemju īpašnieku rokās. Finanšu līdzekļu trūkuma dēļ lielās teritorijās nekādi meliorācijas sistēmu atjaunošanas darbi nav veikti gadu desmitiem.

Novadā ir izveidota polderu sistēma (*polderis* ir paaugstināta riska teritorija, kas ar aizsargdambjiem aizsargāta no palu ūdeņu ieplūšanas, bet ūdens noteci no poldera iekšienes var novadīt tikai ar piespiedu izsūkņēšanu). Šobrīd plānots, ar Eiropas Savienības fondu palīdzību, veikt Babītes novadā esošo polderu rekonstrukciju. Novadā šobrīd ir sekojoši Nacionālas nozīmes polderi- Jāņupītes, Odiņu-Pavasaru un Bļodnieku polderis.

Bioloģiskās daudzveidības, kultūrvēsturisko un ainavisko vērtību saglabāšanai teritorijas plānojumā izstrādāti meža un lauksaimniecības zemju dalīšanas ierobežojumi, nosakot minimālo jaunveidojamo zemju platību.

Nākotnē, lai saglabātu mežu ilgtspēju, plānojumam ir saistoši **mežsaimniecības** politikas sekojoši mērķi :

- saglabāt meža bioloģisko daudzveidību un ekoloģisko funkciju kvalitāti klimata un ūdens režīma regulācijā, kā arī augsnes aizsardzībā;
- palielināt oglekļa dioksīda piesaisti, atbalstot lauksaimnieciski neizmantoto zemju apmežošanu un veicināt pārdomātus pasākumus mežaudžu produktivitātes paaugstināšanai;
- veicināt koksnes un tās izstrādājumu izmantošanu, lai saglabātu koksne uzkrāto oglekli saistītā veidā;

- paaugstināt meža īpašnieku, apsaimniekotāju un sabiedrības zināšanas par meža bioloģiskās daudzveidības un meža ekoloģisko funkciju nozīmību.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. Stratēģijas mērķis vēsta, ka 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Attiecībā uz vides kvalitāti stratēģija uzsver, ka Latvija – mūsu mājas – zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpa, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.

5. Esošais vides stāvoklis un vides problēmas, kas saistītas ar plānošanas dokumentu

5.1. Virszemes un pazemes ūdens resursi

Babītes novadā ir daudz sauszemes ūdens resursu, ko veido dabiskās upes, ezeri, kā arī cilvēka radītās ūdenskrātuves, atūdeņošanas sistēmas un citas hidrotehniskās vienības.

5.1.1. Virszemes ūdeņi

Lielākā upe ir Lielupe. Bez Lielupes nozīmīgākās ūdensteces Babītes novadā ir Spuņupe un Gātupe (Gāte) un Varkaļu kanāls, kas savieno Lielupi ar Babītes ezeru, Neriņas upe, Dzilnupe.

Liela daļa Lielupes lejtecē un ap Babītes ezeru applūšanai pakļauto teritoriju ir aizsargātas ar polderu aizsargdambjiem. Babītes ezers, tāpat kā citi Rīgas apkārtnes ezeri, ir radies senā Baltijas ledus ezera abraziņas – akumulācijas līdzenuma erozijas rezultātā. Tajā ietek ap 1,5 km garā Gāte no Lielupes, Dzilnupe, Miglupīte, Neriņa, kā arī vēl 12 ūdensteces. Varkaļu kanāls savieno Babītes ezeru ar Lielupi.

Kopumā, Lielupes baseina apgabala ūdeņu kvalitāte ir salīdzinoši sliktāka kā citos baseinu apgabalos, jo Lielupe visā tās garumā (arī Lietuvas teritorijā) plūst pa teritoriju, kas intensīvi tiek izmantota lauksaimniecībai. Vislielāko ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti rada punktveida piesārņojuma avoti, kā arī no antropogēnā izkliedētā piesārņojuma avotiem nākošais kopējais fosfors un slāpekļis. Nozīmīgākie virszemes ūdeņu piesārņojuma avoti ar slāpekļa savienojumiem ir notece no aramzemēm, bet vislielāko apjomu ar fosfora savienojumiem vidē rada iedzīvotāju novadītie notekūdeņi. Šā brīža Lielupes baseina ūdensobjektu kvalitāte Babītes novadā vērtējama kā sliktā vai ļoti sliktā. Ekoloģiskās kvalitātes potenciāls, atbilstoši Lielupes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā ietvertajai informācijai, novērtēts kā ļoti slikts. Ekoloģiskās kvalitātes mērķis, ņemot vērā esošo situāciju, ir Lielupes un Babītes ezeru kvalitātes uzlabošana par vienu ekoloģisko pakāpi, t.i. izejot no šī brīža pozīcijas, kas ir ļoti sliktā kvalitāte, to uzlabot, sasniedzot līmeni sliktā kvalitāte.

Ūdensobjekti (L100 SP) Lielupe no Vecbērzes poldera apvadkanāla līdz Vecslocenei, (L107) Lielupe no Mēmeles līdz Vecbērzes poldera apvadkanālam un Babītes ezers ir iekļauti Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumu Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem” sarakstā, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli likumā paredzētajā termiņā.

Ezeri un upes

Babītes ezers ir septītais lielākais ezers Latvijā, tā platība ir 25,56 km² (kopā ar salām – 25,83 km²), kopējais krasta līnijas garums ir 33 km, garums dienvidrietumu – ziemeļaustrumu virzienā – 13,5 km, lielākais platums – 2,7 km (pretī Spuņupei), ezerā ir viena sala.

Pēc izcelsmes Babītes ezers ir tipisks sekls (vidējais dziļums – 0,9 m, maksimālais dziļums – 1,7 m) un vidēji aizaudzis lagūnas ezers, pēc hidroloģiskā režīma - caurteces ezers.

Ezera katlienā ir 5 m biezs dūņu – sapropeļa slānis, tā krasti ir zemi un lēzeni vietām aizauguši, pārplūstoši, kūdraini vai smilšaini. 19. gs. pēc kanāla (Spuņupes) izrakšanas Babītes ezera rietumu daļa kļuva caurtekoša, taču saistībā ar Lielupes lejteci un apkārtējo zemieni veidojās sarežģīts līmeņa režīms.

Ezerā ietek ap 1,5 km garā Gāte no Lielupes, Dzilnupe, Miglupīte, Neriņa, kā arī vēl 12 ūdensteces. No ezera iztek Varkaļu kanāls, kas ietek Lielupē. Tālākā notecē ir uz Rīgas jūras līci.

Babītes ezera krastus novada teritorijā pārsvarā veido hidrotehniskās būves. Saskaņā ar ūdens apsaimniekošanas likumu, Babītes ezeru varētu noteikt par stipri pārveidotu ūdensobjektu, jo izveidotā hidrotehnisko būvju un meliorācijas sistēma regulē ūdens noteces uz ezeru, kā arī nodrošina aizsardzību pret plūdiem.

Vienmērīga ūdens līmeņa uzturēšana ezerā nodrošina labvēlīgus dzīves apstākļus tur dzīvojošajiem ūdensputniem un zivīm. Ezers ir iecienīta makšķerēšanas un pīļu medību vieta, un ir bagāts ar dažādām zivju sugām- tajā mīt līņi, karūsas, plauži, līdakas, asari, zuši.

Tāpat Babītes ezers ir noteikts kā starptautiski nozīmīga caurceļotāju putnu apmešanās vieta. Tajā konstatētas 184 putnu sugas, no kurām 36 ligzdo ezerā. Te ir konstatētas 15 Eiropā retās un apdraudētās putnu sugas (lielais dumpis, mazais dumpis, ragainais dukuris, niedru lija, grieze u.c.).

Babītes ezeram ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns un šobrīd tiek gatavoti arī individuālie izmantošanas notikumi. Jāņem vērā, ka dabas aizsardzības zonās mēdz būt stingrāki nosacījumi, nekā teritorijas plānošanas un attīstības dokumentos. Plānojot kādas darbības šajās zonās, darbības ierosinātajam būs jāreķinās, ka jāņem vērā augstākās prasības.

Lielupe ir lielākā Zemgales upe, otra svarīgākā upe Latvijā un nozīmīgākā kuģojamā upe. Lielupe apliec Babītes ezeru no rietumiem un ziemeļiem, ezeru un upi atdala 1 - 2 km plata Litorīnas senkāpu josla, tā saucamā Sala. Lielupes krasti pārsvarā ir zemi un applūstoši. Agrāk

Lielupe aktīvi izmantota kā ūdensceļš, arī Salas pagastā darbojušās vairākas pārceļtuves. No Majoriem un Varkaļiem kursējis kuģītis. Pašlaik Lielupe aktīvi tiek izmantota dažādiem ūdenssporta veidiem un makšķerēšanai.

Spuņupe ir izveidota 1816.gadā kā pārrakums, lai novadītu lieko ūdeni no pļavām. Izbūvējot autoceļu Rīga- Ventspils, Spuņupe tika aizbērta un vairs nesavieno Lielupi ar Babītes ezeru.

Gātupe (Gāte) savieno Lielupi ar Babītes ezeru. Daļa Lielupes ūdeņu, it īpaši pavasara palos, aizplūst pa Gāti un tek cauri Babītes ezeram.

Hapaka grāvis (Rātsupīte) – baseina platība 65,3 kv.km., kopējais garums 15,6 km (regulētais garums 9,3 km). Hapaka grāvis ir Spilves poldera centrālā ūdensnoteka. Pagājušā gadsimta 80.-90.gados uz Hapaka grāvja vietā, kur to šķērso Daugavgrīvas šoseja Rīgas pilsētas teritorijā izbūvēts hidromezgls ar Spilves poldera sūkņu staciju, kas nodrošina vienmērīgu ūdens līmeni Hapaka grāvī, kā arī aizsargā Spilves poldera teritorijas no aplūšanas.

Neriņas upe – baseina platība 118,9 kv.km, kopējais garums 19 km (regulētais garums 18.1 km). Neriņa (vēsturiskais nosaukums Bebru upīte) sākas Kalnciema – Nordeķu kāpu purvā (Cenas tīrelī) un ietek Babītes ezerā (1958.gadā novadīta Babītes poldera apvadkanālā).

Dzilnupe – baseina platība 51 kv.km., kopējais garums 13 km (regulētais garums 8,9 km). Dzilnupe (vēsturiskais nosaukums – Mācītāja mājas upīte) sākas Cenas tīreļa purvā un ietek Babītes ezerā (1958.gadā novadīta Babītes poldera apvadkanālā)

. Mākslīgi radītās nozīmīgākās ūdenstece un tilpnes

Varkaļu kanāls savieno (daļēji) Babītes ezeru ar Lielupi un atrodas divu pašvaldību – Babītes novada Salas pagasta un Jūrmalas pilsētas teritorijā. Kanāls tika izrakts 1988. gadā, lai uzlabotu Babītes ezera hidroķīmisko un Lielupes hidroloģisko stāvokli. Tādejādi, Babītes ezers kļuva caurtekošs visā tā garumā, atslogojot no maksimālajiem caurplūdumiem Lielupes posmu gar Jūrmalu, un tieši novadot Lielupes lielāko pieteku Neriņas, Dzilnupes un sūkņu stacijas ūdeņus.

Pēc Varkaļu kanāla izbūves paātrinājusies Babītes ezera ūdens apmaiņa, mazinājusies aizaugšanas intensitāte. Kanāls ir publiska ūdenstilpe, kurā zvejas tiesības pieder valstij. Kanālā ir īpaši intensīvs zivju migrācijas ceļš.

Lai radītu labvēlīgus apstākļus zivju krājumu aizsardzībai un racionālai izmantošanai, regulētu makšķernieku slodzi un ietekmi uz vidi, saskaņā ar MK noteikumiem 15.09.1998. Nr.349 “*Licencētās amatierzvejas - makšķerēšanas kārtība Latvijas Republikas ūdeņos*”.

Pamatojoties uz Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūta noteiktajiem zivju ieguves limitiem un makšķernieku slodzes ierobežojumiem, Varkaļu kanālā ir ieviests īpašs zivju krājumu apsaimniekošanas režīms - licencētā makšķerēšana. Par licencēto makšķerēšanu kanālā atbild Jūrmalas pilsētas dome un Babītes novada pašvaldība.

Babītes poldera sūkņu stacijas krājbaseins - baseina platība 13, 2 kv.km., kopējais garums 1.4 km (regulētais garums 1.4 km).

2011. gada 27. oktobrī, Rīgā, Centrālajā finanšu un līgumu aģentūrā starp Centrālajā finanšu un līgumu aģentūru un Babītes novada pašvaldību tika parakstīta Vienošanās Nr. 3DP/3.4.1.5.2./11/APIA/CFLA/001/001 par Eiropas Savienības Eiropas reģionālā attīstības fonda darbības programmas 2007.-2013. gadam „Infrastruktūra un pakalpojumi” apakšaktivitātes Nr. 3.4.1.5.2. „Hidrotehnisko būvju rekonstrukcija plūdu draudu risku novēršanai un samazināšanai” projekta Nr. 3DP/3.4.1.5.2./11/APIA/CFLA/001 „Babītes poldera sūkņu stacijas „Babīte” krājbaseina un maģistrālā kanāla rekonstrukcija” īstenošanu.

Izbūvējot Babītes ezera polderus, Neriņas upes tecējums regulēts un tā iekļauta kopējā meliorācijas sistēmā, un izveidota arī **Piņķu ūdenskrātuve**. Vidējais gada ūdens līmenis Neriņas upē nepārsniedz Babītes ezera rādītājus.

Piņķu ūdenskrātuvē un tai pieguļošajā teritorijā jāievēro Babītes pagasta padomes 2000. gada 27. aprīļa Saistošos noteikumus Nr. 3 „*Piņķu ūdenskrātuves aizsardzības un uzturēšanas noteikumi*”. No Beberbeķu dzirnavām, kas tikušas būvētas uz Beberbeķu strauta, saglabājies kādreizējais dzirnavu dīķis - tagad **Beberbeķu dzirnavezers** (10,3 ha). Beberbeķu dzirnavezers iekļauts Beberbeķu dabas parka teritorijā.

Uz Dzilnupes izveidota **Božu ūdenskrātuve** (56 ha), kas ir mākslīgs ūdensobjekts. Vidējais gada ūdens līmenis nepārsniedz Babītes ezera rādītājus.

Dzilnupes poldera sūkņu stacijas krājbaseins - baseina platība 7,9 kv.km., kopējais garums 0.7 km (regulētais garums 0.7 km).

Trenču poldera sūkņu stacijas krājbaseins - baseina platība 10 kv.km., kopējais garums 1,5 km (regulētais garums 1,5 km).

Apvadkanāls Trenču polderim - baseina platība 5,6 kv.km., kopējais garums 5,9 km (regulētais garums 5,9 km).

Klīves kanāls - baseina platība 54.3 kv.km., kopējais garums 19 km (regulētais garums 3.7 km).

Nozīmīgākās virszemes ūdeņu problēmas Babītes novadā:

- piesārņojuma pārnese pa Lielupi no citām Lielupes krastos esošajām pilsētām (Olaine, Jelgava, Jūrmala);
- slikta un ļoti slikta Lielupes un Babītes ezera ekoloģiskā kvalitāte;
- neapsaimniekotas meliorācijas un polderu sistēmas;
- plūdi.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma virszemes ūdens kvalitātes nodrošināšanai Babītes novadā:

- nekustamā īpašuma īpašniekam obligāta viņam piederošo grāvju, caurteku un dabīgo ūdensnoteku saglabāšana un tīrīšana, nodrošinot ūdens novadīšanu pa tām. Pašvaldības īpašumā esošo meliorāciju sistēmu (novadgrāvju) renovācijas darbus veic periodiski, pamatā atjaunojot sākotnējos gultņu parametrus. Ceļu ierīkošana, remonts vai cita rakstura būvniecība, kā arī saimnieciskā darbība nedrīkst izjaukt meliorācijas sistēmu darbību un bojāt valsts, pašvaldības vai koplietošanas meliorācijas būves un ierīces.
- nekustamā īpašuma īpašniekam obligāta viņam piederošo grāvju, caurteku un dabīgo ūdensnoteku saglabāšana un tīrīšana, nodrošinot ūdens novadīšanu pa tām.

5.1.2. Ūdensapgāde un kanalizācija

Salas pagasta teritorijā laikā no 1955. gadam līdz 2003. gadam ir ierīkoti 25 ūdensapgādes urbumi. To dziļums mainās no 18,0 līdz 260,8m.

Pagasta teritorijas galvenā dzeramā ūdens avots ir Gaujas ūdens horizonts. Horizonta spiedienūdeņi kopumā ir labi aizsargāti no piesārņojuma. Piesārņoto ūdeņu infiltrācija šajā ūdens horizontā ir nosacīti iespējama, kaut gan minēto horizontu pārsedz ūdeni vāji caurlaidīgi nogulumu - morēnas smilšmāls, māls, dolomītmerģelis, kuru kopējais biezums mainās no 31 līdz 70 m.

Viensētu ūdens apgādes vajadzībām ir ierīkots liels skaits gruntsūdeņu grodu aku, kuru izbūves dziļums atkarīgs no gruntsūdens līmeņa un ūdens nesēja slāņa horizonta. Ar centralizētu ūdensapgādi tiek nodrošināta daļa no Spuņciema teritorijas. Centralizētās ūdensapgādes vajadzībām tiek izmantota artēziskā aka Salas pagasta „Lāses” (UPDK kods 00201008, VĢD datu bāzes nr.8758), ūdens patēriņš – 3,2 l/s (pēc urbuma pases datiem) un 30 m³/diennaktī (pēc patērētāja datiem). Spuņciemā atrodas ūdenstornis ar kopējo tilpumu 95 m³, atdzelzošanas stacija. Ūdensapgādes ūdensvadu kopgarums ir nepilni 4 kilometri.

2002. - 2003. gadā tika veikta Salas pagasta ūdensvada sistēmas renovācija, kuras ietvaros tika ierīkots jauns centralizētās ūdensapgādes urbums - „Lāses” (UPDK kods 00201008, VĢD datu bāzes nr.8758). Blakus ūdenstornim, izbūvēta atdzelzošanas stacija, veikta ūdensvada tīklu izbūve, kā

arī uzbūvēts ūdenstornis Spuņciemā.

Gaujas ūdens virsma urbuma rajonā atrodas 67 m dziļumā no zemes virsmas. Horizontu veido terīgēnas izcelsmes ieži – smilšakmeņi ar māla un aleirolīta starpkārtām. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 75-110 m dziļumā.

Babītes pagasta teritorijā ir 36 darbojošās artēziskās akas ar dziļumu no 32 m - 185 m un ūdens patēriņš sastāda 800 - 1000 m³ diennaktī. Ir četri ūdenstorņi. Daudzās savrupmājās un zemnieku sētās ir ūdens pumpji, grodu vai seklas cauruļveida akas. Vislabākais nodrošinājums ar centralizēto ūdensapgādi ir Piņķu un Priežu ciemos – 96%, bet Babītes ciemā - 35%.

Salas pagastā ar centralizētu kanalizāciju tiek nodrošināta tikai daļa no Spuņciema teritorijas. Sistēmas darbību nodrošina bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, 2 sūkņu stacijas un 6 slūžas noteces regulēšanai.

Spuņciema bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir izbūvētas 1975. gadā. Attīrīšanas iekārtu projektētā jauda ir 100 m³/diennaktī, bet faktiskā noslodze - 30-40m³/diennaktī. Pēc attīrīšanas normatīvi tīrie komunālie notekūdeņi no notekūdeņu attīrīšanas iekārtas un daļēji arī lietus ūdeņi pa meliorācijas grāvjiem (7 km) nonāk līdz 2.sūkņu stacijai pie „Pērlītēm”, no kurienes tālāk ieplūst Babītes ezerā. Pašlaik notekūdeņi tiek attīrīti atbilstoši ūdens lietošanas atļaujā noteiktajiem limitiem.

Babītes pagasta teritorijā darbojas divas dalītas, neatkarīgas kanalizācijas sistēmas. Kanalizācijas notekūdeņi no Babītes un Piņķu ciema daudzdzīvokļu mājām, daļēji savrupmājām un ražošanas objektiem, tiek novadīti uz Piņķu ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtām (NAI), un pēc attīrīšanas tie tiek novadīti meliorācijas grāvī. Uz Piņķu ciema NAI tiek pārsūkņēti arī sadzīves notekūdeņi no Beberu ciema.

Notekūdeņu attīrīšanas dūņu uzglabāšana Babītes pagastā nav paredzēta un šobrīd notekūdeņu dūņas uz līguma pamata pieņem SIA „Mārupe”. Turpmāk šīs problēmas risināšanā plānota sadarbība ar SIA „Rīgas ūdens”.

Spilves ciema notekūdeņi, kas galvenokārt ir augļu un dārzeņu pārstrādes uzņēmuma SIA „Spilva” rūpnieciskie notekūdeņi, tiek pārsūkņēti uz Jūrmalas – Rīgas kanalizācijas notekūdeņu spiedvadu un tālāk nonāk Daugavgrīvas NAI. Uz Spilves ciema kanalizācijas sistēmu tiek pārsūkņēti arī privātmāju apbūves rajona „Gravas” kanalizācijas sistēmas (privātīpašumā esoša sistēma) notekūdeņi.

Pārējā novada teritorijā nav izbūvēti centralizēti kanalizācijas tīkli. Vietās, kur nav

pieejama centralizētā kanalizācija, netīrie ūdeņi tiek savākti to uztverošās nosēdakās ar periodisku to izvešanu vai arī iesūcināti smilts augsnēs.

Lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmas novadā nav izbūvētas. Vienīgi Piņķu ciemā ar lietus ūdens savākšanas sistēmu ir nodrošinātas četras daudzdzīvokļu mājas un skola. No šīm teritorijām un no Babītes vidusskolas peldbaseina savāktie lietus ūdeņi tiek novadīti meliorācijas grāvī. Lieko virsūdeņu novadīšanai izmanto grāvju sistēmas. Novadā ir atsevišķas privātās lietus notekūdeņu novadīšana iekārtas.

Pašvaldība ūdenssaimniecību plāno attīstīt, izmantojot Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu. Tuvākās ar šo aktivitāti saistītās ieceres - divu ūdenssaimniecības projektu virzība.

Vērtējot teritorijas plānojuma grozījumos paredzētos risinājumus ūdens ieguvei un notekūdeņu attīrīšanai, var secināt, ka pamatnosacījumi vides kvalitātes saglabāšanai un nodrošināšanai ir bijuši ievēroti izstrādājot līdzšinējos Salas un Babītes pagastu teritorijas plānojumus, tādējādi teritorijas plānojumu grozījumu laikā šis jautājums nav bijis par jaunu aktualizēts teritorijas plānojumam sastādītajā darba uzdevumā.

Pamataspekts, kas būtu jāievēro, plānojot notekūdeņu novadīšanu - būtu rekomendējama maksimāli centralizēta pieeja, jo atsevišķu mezglu sazarojums var radīt punktveida piesārņojuma draudus virszemes ūdensobjektiem. Tomēr apzinoties, ka visās apdzīvotajās vietās nav iespējama centralizētas sistēmas izveide, būtu jācenšas sakārtot notekūdeņu novadīšanu kontrolējot lokālo attīrīšanas iekārtu vai hermētisku un normatīviem atbilstošu tvertņu izbūvi.

Dzeramā ūdens kvalitāte un notekūdeņu savākšana un attīrīšana ir viena no problēmām, kuras novēršana paaugstinātu vides kvalitāti novadā. Šobrīd novadā apbūvei nav tāda intensitāte, kā bija paredzēts iepriekšējā teritorijas plānojuma redakcijā, tomēr centralizēto pakalpojumu sniegšana iedzīvotājiem viena no primārajām lietām. Novadā plānots realizēt ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstību (ar perspektīvu līdz 2015.gadam) šādās apdzīvotajās vietās - Piņķi, Priežciems, Spilve un Babīte.

Nozīmīgākās ūdensapgādes un kanalizācijas problēmas Babītes novadā:

- nepietiekami attīrītu notekūdeņu novadīšana dabiskajās un mākslīgajās ūdenstilpnēs un tecēs;
- applūstošās teritorijas un palienu pļavas, piemēram, Lielupes paliene līkumā pret Majoriem un Lielupes paliene no Karuļiem līdz Jaunkūšiem;
- neatbilstošas kapacitātes notekūdeņu attīrīšanas iekārtas;
- zems iedzīvotāju īpatsvars, kas izmanto centralizētas kanalizācijas pakalpojumus;
- nepietiekami hermetizētu individuālo notekūdeņu krājvertņu izmantošana;
- augsts gruntsūdens līmenis kā dzeramā ūdens piesārņojuma risku pastiprinošs aspekts;

- dzeramā ūdens piesārņojuma risks caur pamestiem un netamponētiem pazemes ūdens urbumiem.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu sakārtošanai Babītes novadā:

- ciemos Savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorijās (DzS, DzS1) dzīvojamās mājas jānodrošina ar centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas inženierkomunikācijām;
- ciemu teritorijās, kur nav izbūvēta centralizētās ūdensapgādes sistēma, kā pagaidu risinājums, un lauku teritorijā, atļauta grodu vai urbtu aku ierīkošana atsevišķu objektu apgādei ar dzeramo ūdeni;
- aku būvniecība veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- centralizētas ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas inženierkomunikāciju izvietojums jāparedz atbilstoši attiecīgo projektēšanas normatīvu prasībām;
- ciemu teritorijās, kur nav izbūvēta centralizētās ūdensapgādes sistēma, kā pagaidu risinājums, un lauku teritorijā, atļauta grodu vai urbtu aku ierīkošana atsevišķu objektu apgādei ar dzeramo ūdeni. Aku būvniecība veicama normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- urbumus, kuru turpmākā izmantošana nav iespējama, nepieciešams tamponēt normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- ciemu teritorijās, kur nav izbūvētas centralizētas notekūdeņu savākšanas inženierkomunikācijas, atsevišķi novietotām ēkām ar notekūdeņu daudzumu līdz 5m^3 diennaktī, kā pagaidu risinājums pieļaujama decentralizētas kanalizācijas sistēmas izveidošana, kas nodrošina līdzvērtīgu vides aizsardzības līmeni:
 - lokālu notekūdeņu savākšanas ietaišu ar hermētiski izolētiem krājrezervuāriem izvietošana;
 - notekūdeņu attīrīšanas ietaišu izbūve, paredzot attīrīto notekūdeņu infiltrāciju;
 - projektā jāparedz perspektīvie pieslēgumu atzari ar iespēju tālākā būvniecības procesā pieslēgties pie centralizētiem notekūdeņu savākšanas tīkliem.
- ierobežotu virszemes ūdeņos nonākošo emisiju, jāievēro normatīvo aktu prasības un jāizmanto labākie pieejamie tehniskie paņēmieni vai vidi saudzējošas tehnoloģijas;
- ārpus ciemu teritorijām atsevišķi novietotām ēkām ar notekūdeņu daudzumu līdz 5m^3 diennaktī pieļaujamas izsmelamās tualetes bedres un sausās tualetes. Tualetes bedru sienām un grīdai jābūt no ūdensnecaurīdīgiem materiāliem. Notekūdeņi, kas izsūknēti no hermētiskiem krājrezervuāriem un pārvietojamām tualetēm, jānogādā attīrīšanai notekūdeņu attīrīšanas ietaisēs.

5.2. Atkritumu apsaimniekošana

Novads ietilpst Rīgas reģiona atkritumu apsaimniekošanas teritorijā. Pašreiz lielākā daļa no savāktajiem sadzīves atkritumiem tiek apglabāti izgāztuvēs bez iepriekšējas apstrādes un vairumā gadījumu netiek arī šķiroti. Iedzīvotāju zemā vides apziņas līmeņa dēļ atkritumi bieži vien tiek izgāzti tam neparedzētās vietās – mežos. Novada atkritumi šobrīd tiek izvesti uz un Rīgas izgāztuvi „Getliņi”. Izgāztuves „Getliņi” šobrīd plānotais darbības laiks ir līdz 2017.gadam.

Nozīmīgākās atkritumu apsaimniekošanas problēmas Babītes novadā:

- nešķirotu atkritumu īpatsvars;
- nelegālās atkritumu izgāztuves;
- nepietiekama iedzīvotāju vides apziņa par videi draudzīgu atkritumu apsaimniekošanu.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma atkritumu apsaimniekošanas sistēmas sakārtošanai Babītes novadā:

- daudzdzīvokļu māju koplietošanas pagalmos jā saglabā un jāizveido saimnieciskie laukumi atkritumu konteineru izvietošanai;

Nevienā apbūves teritorijā nav atļauts:

- novietot, savākt un glabāt pamestus, nelietojamus motorizētus satiksmes līdzekļus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav noteiktā kārtībā projektēta un ierīkota metāllūžņu savākтуvei vai iekļauta ēkā;
- vākt, uzkrāt vai glabāt atkritumus, metāllūžņus un būvgružus, ja vien šim nolūkam izmantotā teritorija nav ietverta ēkā.

5.3. Troksnis un gaisa kvalitāte

Babītes novadā, kā galvenie trokšņu emisijas avoti minami transporta radītie trokšņi. Starptautiskās lidostas „Rīga” radītais troksnis ir viena no problēmām lidostai pieguļošajās un tuvākajās novada teritorijās. Rīgas, Jūrmalas tuvums veido intensīvu autotransporta plūsmu, kas savukārt ietekmē trokšņa emisijas līmeni apkārtējā vidē.

Lidosta „Rīga” atrodas 4km attālumā no Piņķu ciema, tādēļ daļa Babītes pagasta tieši pakļauta šī objekta trokšņa zonai. Troksnis rada nozīmīgu kaitējumu pagasta teritorijai, īpaši ietekmējot iedzīvotāju veselību. Teritorijas plānojumu grozījumu grafiskās daļas kartē „Plānotā (atļautā) Babītes novada pašvaldības teritorijas izmantošana” attēlota satiksmes radītā diennakts paaugstinātā trokšņa zona.

Veicot dzīvojamo un sabiedrisko ēku rekonstrukciju, renovāciju vai būvniecību šajā teritorijā, ēkas jāaprīko ar īpašu skaņas izolāciju pret viena veida vai vairāku veidu vides trokšņiem un tādām ventilācijas vai gaisa kondicionēšanas iekārtām, kas dod iespēju pastāvīgi saglabāt izolētību no vides trokšņa. Ieteicams pielietot skaņu izolējošus apdares materiālus ēku fasāžu apdarei un pakešu logus ar papildus skaņu slāpējošu efektu.

Ja dzīvojamās apbūves teritorijās gar ielām un ceļiem trokšņu līmenis pārsniedz normatīvos maksimāli atļauto, ņogi var tikt veidoti kā prettrokšņu ekrāni, necaurredzami ar palielinātu

augstumu, atbilstoši trokšņu aprēķiniem. Šādi ņoti jāveido kā zaļās sienas ar vītenaugiem (jāapzaļumo). Prettrokšņu sienu izbūves nepieciešamību un citas prasības nosaka detālplānojuma darba uzdevumā vai būvprojekta projektēšanas uzdevumā un to var paredzēt būvprojektā, ja tas tehniski pamatots.

2008. gada jūlijā tika pabeigta Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģisko karšu izstrāde. Rīgas aglomerācija bez Rīgas pilsētas pilnīgi vai daļēji ietver arī Baložu un Jūrmalas pilsētas, Babītes, Mārupes un Olaines pagastus, kā arī Salaspils, Garkalnes un Stopiņu novada administratīvās teritorijas.

Latvijā gaisa kvalitāti novēro tikai lielākajās pilsētās, kā arī Olainē. Kopumā gaisa kvalitātes rādītāji Latvijā atbilst pieņemtajiem normatīviem, izņemot Rīgu. Kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā nosaka LR MK 21.10.2003. noteikumi Nr.588 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”. Noteikumi nosaka arī pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

Gaisa kvalitāti ietekmē emisijas no stacionārajiem (uzņēmumi, siltumapgāde, enerģijas ražošana, ko raksturo zema energoefektivitāte) un mobilajiem piesārņojuma avotiem – galvenokārt autotransporta. Pieaugot transportlīdzekļu skaitam un satiksmes intensitātei ievērojami palielinās gaisa piesārņojums no transporta – pieaug slāpekļa oksīdu un toksisko vielu emisijas. Palielinās arī kopējā ogļskābās gāzes (CO₂) emisija no transporta sektora, t.sk. no gaisa satiksmes.

Nozīmīgākās ar troksni un gaisa kvalitāti saistītās problēmas Babītes novadā:

- autoceļu un dzelzceļa līnijas radītās trokšņa un gaisa emisijas;
- lidostas „Rīga” radītās trokšņa emisijas.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma trokšņa un gaisa piesārņojuma līmeņa regulēšanai un minimizēšanai Babītes novadā:

- grafiskās daļas kartē „Plānotā (atļautā) Babītes novada pašvaldības teritorijas izmantošana” attēlota satiksmes radītā diennakts paaugstinātā trokšņa zona;
- veicot dzīvojamo un sabiedrisko ēku rekonstrukciju, renovāciju vai būvniecību šajā teritorijā, ēkas jāaprīko ar īpašu skaņas izolāciju pret viena veida vai vairāku veidu vides trokšņiem un tādām ventilācijas vai gaisa kondicionēšanas iekārtām, kas dod iespēju pastāvīgi saglabāt izolētību no vides trokšņa;
- ieteicams pielietot skaņu izolējošus apdares materiālus ēku fasāžu apdarei un pakešu logus ar papildus skaņu slāpējošu efektu.

5.4. Bioloģiskā daudzveidība

Bioloģiskā daudzveidība ir viena no lielākajām Babītes novada dabas vērtībām. Babītes novada pašvaldības teritorijā normatīvajos aktos noteiktas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas:

- Ķemeru nacionālais parks:
- dabas lieguma zonas - Lielais Ķemeru tīrelis un Kalnciema dumbrājs;
- ainavu aizsardzības zona;
- neitrālās zonas – Kūdra un Pavasari;
- dabas liegumi „Babītes ezers” un „Cenas tīrelis” ;
- dabas parks „Beberbeķi” ;
- ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis – „Krāču kalni” ;
- astoņi dižkoki;
- septiņpadsmit mikroliegumi.

Ķemeru nacionālais parks (ĶNP) - valsts nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorija, kas izveidota 1997. gadā. Ķemeru nacionālais parks ir izveidots, lai saglabātu šīs teritorijas dabas, kultūrvēsturiskās un kurortoloģiskās vērtības, lai aizsargātu minerālūdeņu un ārstniecisko dūņu veidošanos procesus, kā arī lai veicinātu nenoplicinošu saimniecisko darbību, dabas tūrismu un ekoloģisko izglītību.

Ķemeru apkārtnē ir lielu ģeoloģisku struktūru saskares punkts. Piejūras zemieni norobežo vairākas kāpu rindas (Krāču kalni, Zaļā kāpa u.c.), kas iezīmē senās Litorīnas jūras krastus. Visā teritorijā dolomīta pamatiežu un plašo purvu mijiedarbībā veidojas sērūdeņi - Ķemeru kūrorta attīstības pamats. Lielo bioloģisko daudzveidību Ķemeru nacionālajā parkā rada dažādās ekosistēmas ar atšķirīgajām augu un dzīvnieku sabiedrībām.

Ķemeru nacionāla parka teritorija ir iedalīta vairākās funkcionālās zonās - rezervāta zonā, dabas lieguma zonā, aizsargājamo ainavu zonā un neitrālā zonā. Parka kopējā platība ir 38114 ha.

Salas pagasta teritorijā ir visas ĶNP zonas, izņemot rezervāta zonu. Salas pagasta teritorijā ir neliela daļa no **Krāču kalniem**, kas ir aizsargājams ģeoloģisks objekts.

Dabas parks “Beberbeķi” ar kopējo platību – 269 ha; dibināšanas gads – 1977.g. Dabas parka robežas noteiktas ar LR MK 09.03.1999. noteikumiem Nr.83 „*Noteikumi par dabas parkiem* ”;

ir izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Saskaņā ar Vides ministra 2003.gada 17.marta rīkojumu Nr.84 izstrādāts Dabas aizsardzības plāns. Teritorija izveidota bioloģiski vērtīgu priežu audžu aizsardzībai. Dominē priežu sils un priežu mētrājs, daļu no tiem veido vecas vērtīgas priežu audzes.

Dabas parks ir nozīmīga vieta galvaspilsētas iedzīvotāju rekreācijai un izglītībai. MK 2003.gada 16.decembra noteikumi Nr.174 „*Dabas parka „Beberbeķi” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” nosaka dabas parka individuālo aizsardzības un izmantošanas kārtību un funkcionālo zonējumu, lai saglabātu aizsargājamus biotopus, kā arī kāpas un priežu meža ainavu dabas parka apmeklētāju atpūtai un izglītošanai.

Dabas liegums “Cenas tīrelis” ar kopējo platību – 2133 ha; dibināts 1999.gadā. Šai teritorijai ir izcila nozīme augsto purvu, pārejas purvu un distrofu ezeru aizsardzībā.

Teritorija ir nozīmīga arī putnu aizsardzībai. Tajā sastopamas 10 Latvijā un Eiropā aizsargājamas putnu sugas. Tā ir nozīmīga nakšņošanas vieta sējas un baltpieres zosīm rudens migrācijas laikā, dzērvju ligzdošanas vieta.

Dabas liegums „Babītes ezers” ir valsts nozīmes aizsargājama dabas teritorija, kas izveidota 1957. gadā, lai aizsargātu ūdensputniem nozīmīgu barošanās, ligzdošanas un nozīmīgu atpūtas vietu migrācijas laikā, kā arī lai aizsargātu apdraudētos zemūdens biotopus.

Kopējā lieguma platība ir 2821 ha. Dabas lieguma teritorija ir iedalīta trīs funkcionālās zonās - dabas lieguma stingrā rezervāta zonā, sezonas lieguma zonas centrālā daļā un sezonas lieguma zonas Gātes daļā.

Babītes ezers ir starptautiski nozīmīga (CORINE teritorija) un caurceļotāju putnu apmešanās vieta. Tajā konstatētas 184 putnu sugas, no kurām 36 ligzdo ezerā, tajā skaitā 15 Eiropā retās un apdraudētās putnu sugas (lielais dumpis, mazais dumpis, ragainais dukuris, niedru lija, grieze u.c.).

Īpaši aizsargājamo teritoriju izmantošanu Babītes novadā reglamentē sekojoši normatīvi:

- Ķemeru nacionālā parka teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar 18.06.2002. MK noteikumiem Nr.236 „*Ķemeru nacionālā parka individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi*” , citiem normatīvajiem aktiem, kā arī ievērojot parka dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības;
- Dabas lieguma „Babītes ezers” teritorijas izmantošanu nosaka 28.03.2000. MK

noteikumi Nr.115 „Dabas lieguma "Babītes ezers" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” un citi normatīvie akti;

- Dabas lieguma „Cenas tīrelis” teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar 22.07.2003. MK noteikumiem Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, citiem normatīvajiem aktiem, kā arī ievērojot dabas lieguma dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības;
- Dabas parka „Beberbeķi” teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar 16.12.2003. MK noteikumiem Nr.714 „Dabas parka „Beberbeķi” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, citiem normatīvajiem aktiem, kā arī ievērojot dabas parka dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības.

Dabas pieminekļu teritorijas izmantošana veicama saskaņā ar 22.07.2003. MK noteikumu Nr.415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” prasībām.

Babītes novadā ir uzskaitīti astoņi dižkoki (skatīt 5.1. tabulu).

5.1. tabula

Dižkoki Babītes novadā

Suga	Atrašanās vieta
Parastais ozols	Babīte, ~2 m uz R no Kakaru pirtiņas, 4 m no upītes kreisā krasta
Parastais ozols	Klīvju Miķeļi (autoceļa Rīga – Liepāja kreisajā pusē), 15 m uz Z no dzīvojamās mājas, pakalniņa nogāzē
Parastā liepa	Božas pagalmā, 30 m uz Z no dzīvojamās mājas, ceļmalā
Parastā priede	Ceļa Babīte-Spilve labajā pusē ~2 m no ceļa, pretī bijušajai fermai
Parastā priede	Babītes-Spilves ceļa labajā pusē, iepretī Plinkšu mājām, ~15 ozolu audzē
Parastais ozols	Dambji (autoceļa Rīga-Ventspils kreisajā pusē), 20 m uz Z no dzīvojamās mājas, pagalma malā
Parastais ozols	15 m uz A no Dzimtsromju mājām, ceļa malā,
Parastā priede	Mežvidi, 100 m uz D no mājas, kalna malā

Iepriekšējā Salas pagasta teritorijas plānošanas un Vides pārskata izstrādes procesā tika aktualizēts jautājums par griežu aizsardzību Odiņu-Pavasara polderī.

2005. gadā Latvijas Ornitoloģijas biedrība veica neatkarīgu ekspertīzi attiecībā uz griežu populāciju un tās stāvokli Odiņu – Pavasaru polderī.

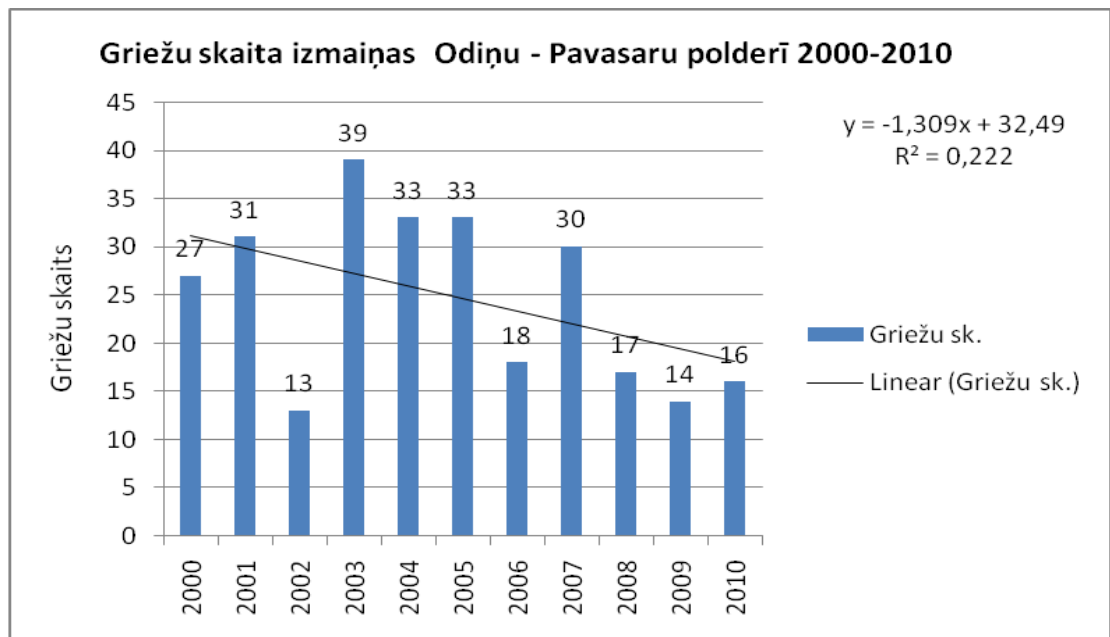
Atbilstoši ekspertu slēdzieniem, polderī bija uzskaitīts augsts griežu blīvums un norādīts, ka šo teritoriju aizsardzības nodrošināšanai un situācijas kontrolei būtu jāpiemēro īpaši dzīvotņu aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu griežu izdzīvošanu un vairošanos.

2008. gadā tika veikti Salas pagasta teritorijas grozījumi. Grozījumu ietvaros teritorijas plānojuma izmantošanas un apbūves noteikumos tika iestrādāti precizējumi, nosakot Odiņu-Pavasara poldera teritorijas lieguma daļu kā turpmākās izpētes un plānošanas teritoriju.

Griežu uzskaites uzsāktas 2000. gadā. Katru gadu tiek veikta 1 uzskaites sezonā. Skatot plānošanas periodu no 2005. -2010. gadam, griežu skaita izmaiņu dinamikai Odiņu- Pavasaru polderī ir izteiktas svārstības ar negatīvu tendenci (skat 5.1. attēlu).

5.1. attēls

Griežu skaita izmaiņas

Nozīmīgākās ar bioloģisko daudzveidību saistītās problēmas Babītes novadā:

- ekonomisko interešu konflikts ar dabas aizsardzības prasībām;
- griežu populācijas negatīvās svārstības Odiņu – Pavasaru polderī;
- rekreācijas attīstības ietekme uz dabas teritorijām.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma bioloģiskās daudzveidības resursu saglabāšanai Babītes novadā:

- lai nodrošinātu aizsargājamo koku saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 metru rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas. Šai teritorijā nav pieļaujama apbūve, tā jāattēlo detālplānojumā un jāievēro būvprojekta situācijas plānā (ģenplānā). Pašvaldībai jāslēdz līgumi ar zemes īpašniekiem par dižkoku kā izcilu ainavas elementu saglabāšanu;
- nav pieļaujama ainaviski nozīmīgu skatu punktu aizsegšana, aizbūvējot ar ēkām, apstādot ar kokiem, vai aizaudzējot ar krūmiem, kā arī reljefa pārveidošana;
- izskatot būvniecības vai saimnieciskās darbības pieteikumus, Babītes novada pašvaldībai un Dabas aizsardzības pārvaldei (ja projektējamā teritorija atrodas Ķemeru nacionālā parka teritorijā) ir tiesības pieprasīt izstrādāt detālplānojumu;
- detālplānojumos un būvprojektos jānosaka prasības paredzēt skatu vietas, transporta stāvlaukumus, saglabāt publisku pieeju Lielupei un Babītes ezeram, paredzēt nepieciešamo labiekārtojumu, kā arī sporta un rekreācijas būvju izvietojumu;
- paredzot būvniecību ainaviski nozīmīgās vietās un teritorijās, Babītes novada pašvaldība pieprasa būvniecības ierosinātajam būvprojekta ietvaros veikt ainavas analīzi un norāda specifiskas prasības projektējamajiem būvapjomiem;
- ja projektējamā teritorija atrodas Ķemeru nacionālā parka ainavu aizsardzības vai dabas lieguma zonas teritorijā, būvatļauju var izsniegt tikai pēc būvprojekta saskaņošanas ar Dabas aizsardzības pārvaldi.

5.5. Zemes dziļu izmantošana

Eoliskas smiltis sastopamas kāpu veidā. Smilšu kāpu josla pavada visu Rīgas jūras līča piekrasti Rīgas rajona robežās. Piekrastes kāpas ir jaunāki veidojumi nekā iekšzemes kāpas. Upju sanesas jeb aluvioni sastopami upju ielejās un upju gultnēs.

Visā Rīgas rajonā izvietojusies samērā daudz dažāda lieluma purvi, kuros izveidojusies kūdra. Ezeru un avotu nogulumiem pieskaitāmi sapropeļi, dziedniecības dūņas, saldūdens kaļķi un limonīti (krāsu zemes).

1962.gadā sagatavotajā apkopojumā par „ Rīgas rajona derīgajiem izrakteņiem ” ir atzīmēts, ka Babītes stacijas apkārtnē, apmēram 1200 m² platībā atrodamas baltas, smalkas podzola smiltis, krājumi ap 660 m³, kā arī Beberbeķu limonīta atradne. Minētās atradnes netiek izmantotas.

Lielākie kūdras purva areāli atrodas Lielajā Ķemeru tīrelī un Cenu tīreļa daļā, kas iekļauta dabas lieguma zonā. Ņemot vērā šo teritoriju īpaši aizsargājamo statusu, rūpnieciskā kūdras ieguve šajās teritorijās nav pieļaujama dēļ pašreiz spēkā esošajām likuma normām.

Babītes pagasta teritorijā šobrīd ir saglabāta kūdras ieguves vieta, kas atrodas Cenas tīreļa R malā, netālu no Cielavu – Kalnciema masīva ceļa. Liela daļa no Cenu tīreļa ir noteikta kā

īpaši aizsargājama dabas teritorija, kas faktiski nosaka šīs teritorijas aizsardzības principus un neparedz turpmāku kūdras ieguvu jaunās teritorijās. Ar teritorijas plānojuma grozījumiem ir noteikta vēl viena derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves teritorija 133,2 ha platībā.

Derīgo izrakteņu, t.sk. kūdras ieguves kārtību nosaka Ministru kabineta 2006.gada 19.septembra noteikumi Nr.779 „Derīgo izrakteņu ieguves kārtība”. Pēc kūdras ieguves pārtraukšanas gada laikā jāuzsāk teritorijas rekultivācija.

Babītes pagasta teritorijā neatrodas valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnes. Arī Salas novads nav visai bagāts ar derīgajiem izrakteņiem - tajā daļēji atrodas divas dolomīta, viena kūdras un sapropeļa atradne, kā arī viens smilts prognozēto krājumu laukums. Teritorijas plānojuma grozījumu laikā nav veiktas būtiskas izmaiņas zemes dzīļu resursu ieguves regulācijā.

Nozīmīgākās ar derīgo izrakteņu ieguvu saistītās problēmas Babītes novadā:

- Salas pagastā derīgo izrakteņu ieguves nosacījumi ir daudz mazāk limitēti, kas varētu radīt potenciālus draudus ainavas struktūrai, pieņemot, ka dažādu ekonomiski sociālu apsvērumu dēļ būtiski pieaugtu vēlme veikt zemes resursu ieguvu;
- ainavas izmaiņas derīgo izrakteņu ieguves vietās;
- troksnis, putekļi derīgi izrakteņu vietās.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma derīgo izrakteņu ieguves ietekmju minimizēšanai Babītes novadā:

- pēc derīgo izrakteņu karjeru ekspluatācijas beigām, tie jārekultivē;
- pēc rekultivācijas nosakāma izmantošana atbilstoši Mežu un purvu teritorijās atļautajai izmantošanai, ja Apbūves noteikumos nav noteikts citādi.

5.6. Kultūrvēsturiskie un tūrisma resursi, ainavas

Novadā ir visi nepieciešamie resursi, lai attīstītu daudzveidīgus tūrisma veidus, tai skaitā ūdenstūrisma, velotūrisma, atpūtu laukos un pie ūdens dabas un ekotūrisma. Teritorijas un dabas īpatnības novadā ir piemērotas dabai draudzīga un ainavu daudzveidību veicinoša tūrisma un rekreācijas attīstībai dabas pamatnes teritorijās (izjādes, atpūta pie Lielupes u.c.)

Novads ir iekļauts Rīgas rajona tūrisma maršrutos –Lielais loks un –Mazie loki. –Lielais loks ietver sevī autoceļu Rīga - Ventspils, bet –Mazā loka - Rīga - Olaine - Mārupe - Babīte - Sala - Rīga maršrutā iekļauti apskates objekti Salas pagastā ir Salas Jāņa baznīca un Babītes ezers. Šie maršruti var kalpot par bāzi dažādu specializēto, lokālo maršrutu izstrādāšanai un piesaistīšanu jauniem un interesantiem apskates objektiem.

Rekreācijas (tūrisma) velomaršruts ir plānots no Piņķiem līdz Trenčiem, izmantojot arī ceļu gar Babītes ezera krastu (dambi).

Lai attīstītu rekreācijas objektus Babītes ezera tuvumā un nodrošinātu tūrisma attīstību,

līdzšinējais plānojums paredz rekreācijas teritoriju izveidi gar Babītes ezera krastu, izmantojot gan Babītes, Dzilnupes un Trenču polderu dambjus, gan pieguļošās teritorijas. Tūrisma maršrutā iekļaujama Annas baznīcas un apkārtnes apskate, vecā Kalnciema ceļa daļa (kā ainavu ceļš) un Trenču ciema ceļš ar ainaviski vērtīgo koku aleju. Maršruta labākai apkalpei un pieejamībai (arī dažādošanai) visā maršruta garumā paredzēts izveidot gan inventāra nomas punktus un autostāvvietas, gan skatu torņus, gan atpūtas un piknika vietas. Plānotos veloceļņus un tūrisma takas pagasta teritorijā ziemas periodā iespējams aktīvi izmantot kā distanču slēpošanas trases.

Sakārtojot un rekonstruējot polderu sistēmu, atļauta arī citu rekreācijas objektu izvietošana Babītes ezera tuvumā, lai nodrošināto nepieciešamos pakalpojumus tūrisma attīstībai.

Ekotūrisma, laivošanas un makšķerēšanas tradīcijas jau ir izsenis bijušas arī pie Babītes ezera. Ievērojot dabas lieguma „Babītes ezers” individuālos aizsardzības un izmantošanas noteikumus, iespējams padarīt ezeru pieejamu arī plašākam sabiedrības lokam, attīstot rekreācijas un atpūtas vietas ezera apkārtnē. Plānojumā tādas bija paredzētas gan pie Benūžiem (attīstot kempingu un esošo laivu bāzi) un pie Annām un Vīkuļos, attīstot zirgu izjādes un jāšanas centrus.

Rekreācijas teritoriju attīstība plānota arī pie ūdenskrātuves Klīvēs, tādējādi nodrošinot šīs teritorijas sakārtošanu, labiekārtošanu un attīstību.

Eko tūrisma attīstības iespējas ir Cenu tīreļa teritorijā, attīstot purva apskates takas un nepieciešamo infrastruktūru. 2007.gadā Cenu tīrelī atklātas pirmās purva takas un realizēta skatu torņa būvniecība. Cenu tīreļa apsaimniekošanas un ekotūrisma attīstības jautājumi risināmi sadarbībā ar Vides ministriju un Mārupes pagastu, ievērojot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzības noteikumus.

Novadā nav blīvs kultūrvēsturisko pieminekļu tīkls (skatīt zemāk):

- Romu - Kalniņu apmetne;
- Sīpolciema apmetne (Sīpolu kalns);
- Piņķu Sv. Nikolaja luterāņu baznīca;
- Baznīckalns;
- Pluģu skansts;
- Piņķu Sv. Annas luterāņu baznīca;
- Babītes pilskalns (Poļu kalns).

Veicot plānošanu saistībā ar rekreāciju ir salīdzinoši maz ierobežojošu nosacījumu, tādējādi ļaujot attīstītājiem izvēlēties viņiem pieņemamāko attīstības jomu. Novadā nav vērienīgu kultūrvēsturisko resursu, tomēr esošos resursus sabalansējot ar dabas un ainaviskajām vērtībām, novads kļūst ļoti piemērots tūrisma attīstībai un realizācijai.

Ainava ir veselums, kas konkrētā vietā veidojies mijiedarbojoties dabai un cilvēkam, izpētes un plānošanas nolūkā ir nepieciešams diferencēt skatījumu uz ainavu. Tas saistās gan ar cilvēku uztveres īpatnībām, gan arī atšķirīgajiem mērķiem, kas tiek izvirzīti plānošanas procesā, un kas tā vai citādi nākotnē var ietekmēt ainavas turpmāko veidošanos. Pārmaiņas lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, rūpnieciskās ražošanas un minerālu ieguves paņēmienos, reģionālajā un pilsētplānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un rekreācijā, kā arī vispārējas pārmaiņas pasaules ekonomikā daudzos gadījumos paātrina ainavu pārveidošanos.

Daļa no dabiskajām un lauku ainavām savu kvalitāti jau ir zaudējušas un izmainījušas. Pārtraucot aktīvu lauksaimniecisko darbību teritorijas aizaug ar krūmājiem, grāvju joslām aizaugot veidojas jaunas mežu joslas. Ilgāku laiku neapsaimniekotajos laukos veidojas priežu jaunaudzes (notiek dabiska teritoriju apmežošanās).

Lauku apbūves ainavā ienākot pilsētīpa dzīvojamai un komerciestāžu apbūvei, ainava pamazām urbanizējas. Faktiski daļa no dabiskajām ainavām tiek zaudētas un jārada ir no jauna, veicot atbilstošu teritoriju apsaimniekošanu.

Plānojot jaunu apbūvi, nepieciešams sekot, lai netiktu zaudēts ainavas mozaīkas raksturs. Tas uzliek par pienākumu nepieļaut lielas vienlaidu apbūves teritorijas un kā perspektīvas apdzīvojuma teritorijas attīstīt esošos ciemus to administratīvajās teritorijās, maksimāli saglabājot esošās meža teritorijas un to ainavisko vērtību.

Lauku teritorijās, ārpus apdzīvotām vietām kā prioritāte attīstāmas viensētas, nepieļaujot nepārdomātu jaunu viensētu grupu veidošanos, bet saglabājot tradicionālo viensētu ainaviski brīvu izvietojumu, kā arī veicināt ar rekreāciju saistītu objektu attīstību, saglabājot atvērto lauku telpu.

Vēsturiskajiem pašvaldības ceļiem ar mazu satiksmes intensitāti saglabājamās koku alejas, kā raksturīgs konkrētās vietas ainavas elements, vai veidojamās jaunas.

Babītes pagastā alejas izveidotas gar Rubeņu ceļu (no autoceļa A-9 līdz Rubeņiem), gar Trenču ciema ceļu (no autoceļa A-9 līdz Babītes ezeram) un gar autoceļu V-20 posmā no Rīgas robežas līdz Babītes dzelzceļa pieturai.

Veicot šo ceļu rekonstrukciju, jāizvērtē iespēja alejas saglabāt, ja tās nepasliktina

satiksmes drošību. Ainaviski vērtīgajās teritorijās nebūtu pieļaujama lauksaimniecības zemju apmežošana (tai skaitā ātraudzīgo biomasas kultūru audzēšana), blīva apbūvēšana un mežaudžu izciršana, kā arī lauksaimniecības zemju nekopšana.

Jāsaglabā ainaviski nozīmīgie skatu punkti, nav pieļaujama to aizsegšana (aizbūvēšana). Izskatot būvniecības vai citu saimnieciskās darbības pieteikumus ainaviski vērtīgajās teritorijās, pašvaldība ir tiesīga ierosināt detālplānojuma izstrādi un/vai veikt ainavas analīzi.

Dabas teritorijas novadā aizņem ievērojamu daļu no kopējās teritorijas. Lielākā daļa no dabas teritoriju ir meži. Tie pamatā ir sausie priežu sausieņu meži, kas izvietojušies uz Kalnciema-Nordeķu kāpu vaļņa un ir aizsargājami meži.

Sastopami arī jauktie meži un meži, kas izveidojušies uz slapjām kūdrainām augsnēm, kas pamazām pāriet jau plašajās purvu teritorijās.

Lielu daļu aizņem ūdeņu teritorijas, kam piekļaujas upju un ezeru krastu teritorijas, kuru saglabāšanai bez apbūves, un pienācīgai apkopšanai (apļaušanai) – kā atklātai lauku telpai ir īpaša nozīme dabas teritoriju un dabisko ainavu saglabāšanā.

Esošajās lauksaimniecības teritorijās, no kurām daļa pamazām aizaug, netiek kopta un šobrīd ir klasificējama kā atmata, jāveido jaunas ainavas, saglabājot dabas teritorijas starp plānotajām apbūves teritorijām – kā pļavas, dārzus, mežus un/vai veidojot jaunas apstādījumu teritorijas.

Lai saglabātu vērtīgās dabas teritorijas novadā ir jau izveidoti vairāki dabas liegumi un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuru turpmāko izmantošanu un apsaimniekošanu nosaka speciāli noteikumi.

Apdzīvoto vietu centros būtiski ir saglabāt un veidot apstādījumu teritorijas, nodrošinot nepieciešamo labiekārtojuma līmeni atbilstoši plānotajai izmantošanai.

Nozīmīgākās ar kultūrvēsturiskajiem resursiem saistītās problēmas Babītes novadā:

- mazs skaits interesantu un pievilcīgu kultūrvēsturisko resursu;
- nepietiekama novadpētniecības attīstība.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma kultūrvēsturisko resursu attīstībai un saglabāšanai Babītes novadā:

- saglabājama vēsturiskā plānojuma sistēma – ielu, ceļu un laukumu tīkls, zemesgabalu lielums, struktūra, to vēsturiskās robežas, ēku apjomi un maksimālais augstums, ēku izvietojums, pielietotie celtniecības materiāli, logu un durvju mērogs u.c.;
- saglabājama raksturīgā ainaviskā vide - reljefs, apstādījumu un apzaļumojuma raksturs, koku grupas un alejas, kā arī raksturīgākie skatu punkti uz un no objekta;

- Piņķu mācītājmuiža Dzilnuciemā saglabājama kā arhitektoniska vērtība un būtiska novada kultūrvēsturiskā mantojuma daļa. Pirms ēkas rekonstrukcijas, zemesgabala sadales, robežu pārkārtošanas vai jaunas būvniecības teritorijā, jāveic ēkas un apkārtējās vides kultūrvēsturiskais izvērtējums un ieteicams izstrādāt teritorijas detālplānojumu.

5.7. Riska objekti un riska teritorijas

Teritorijas plānojumā noteiktas un atspoguļotas dažādas riska teritorijas un objekti. Tas palīdzēs apkopot un sistematizēt esošo situāciju. Šī informācija ir vērtīga iespējamo avāriju un dabas postījumu, ugunsnelaimju, katastrofu un dabas stihijas gadījumos.

Rūpniecisko avāriju riska teritorijas un objekti:

- bīstamo kravu avāriju riska teritorijas ir valsts galvenie autoceļi un dzelzceļa līnija;
- ≥ 110 kV augstsprieguma elektropārvades līnijas (šo līniju pārraušanas gadījumā).

Ģeoloģiskā riska teritorijas:

Par krastu erozijas riska teritoriju uzskatāms Lielupes stāvkrasts – Baltās kāpas turpinājums, pretī Jūrmalas pilsētai.

Veicot jebkādu celtniecības darbus, nepieciešama apbūvei paredzētās teritorijas detāla inženierģeoloģiskā izpēte. Veicot izpētes darbus jāizvērtē iespējamais eksodinamisko procesu apdraudējums būvniecībai, kā arī gruntsūdeņu iespējamā agresivitāte pret betonu, it īpaši gadījumos, kad gruntsūdeņu līmenis atrodas nelielā dziļumā (1 - 2 m).

Plūdu riska teritorijas:

Teritorijas plānojumā noteiktas un Grafiskās daļas kartē „Babītes novada pašvaldības plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana attēlotas Lielupes un Babītes ezera applūstošās teritorijas.

Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas:

Piesārņotas vietas:

- bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve „Kūdra” Salas pagastā;
- SIA „Kubs E” degvielas uzpildes stacija Babītes pagastā ;
- „Latvijas nafta” degvielas uzpildes stacija Babītes pagastā.

Potenciāli piesārņotās vietas:

- bijusī minerālmēslu noliktava (šķūnis) Salas pagastā;
- AS „Jūras inženierģeoloģija” Babītes pagastā ;

- bijušās minerālmēslu noliktavas Babītes pagastā ;
- bijušās mehāniskās darbnīcas un naftas bāze „Spilva” Babītes pagastā .

Kā paaugstinātas bīstamības objektus varētu arī minēt novadā esošās hidrotehniskās būves – aizsargdambjus (Babītes, Dzilnupes, Trenču, Bļodnieku polderu aizsargdambji).

Nozīmīgākās ar riska objektiem un teritorijām saistītās problēmas Babītes novadā:

- vēsturiskā piesārņojuma teritorijas ar līdz šim nenoteiktu vēsturiskā piesārņojuma līmeni;
- Lielupes, Babītes ezera un citas applūstošās teritorijas;
- erozijas riska teritorijas Lielupes stāvkrasta (Baltās kāpas turpinājuma) apkārtnē.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma riska teritoriju radīto draudu samazināšanai Babītes novadā:

- aizsargjoslas, kurās izmantošanas aprobežojumus nosaka Aizsargjoslu likums;
- palieņu robežas (ūdensteču un ūdenstilpņu izteikti periodiski applūstošās teritorijas) jānosaka detālpļānojumos, attiecīgi precizējot aizsargjoslu robežas lauku apvidos;
- potenciāli piesārņotās un piesārņotās teritorijās un objektos pirms jaunas atļautās izmantošanas uzsākšanas vai būvniecības normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāveic izpēte. Ja saskaņā ar izpētes rezultātiem pārsniegti vides kvalitātes normatīvi vai piesārņojums apdraud vai var apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, jāveic teritorijas sanācija.

5.8. Lauksaimniecība un mežsaimniecība

Veicot Salas un Babītes pagastu vienotu plānošanu, izmaiņas lauksaimniecības un mežsaimniecības zemju izmantošanā nav paredzētas.

Salas pagastā purvi aizņem plašu teritoriju pagasta rietumu daļā (367,2 ha), pārmitrās teritorijas galvenokārt ir izvietojušies Ķemeru nacionālā parka teritorijā, kur atrodas arī Labais purvs un Kašķu purvs. Purvu biotopu galvenokārt raksturo izteikts koku stāvs ar parasto priedi, pūkaino bērzu, lakstaugu stāvā daudz sila viršu un melno visteņu. Lāmas ar ūdeni un mitras ieplakas vispār nav vai sastopamas ļoti reti.

Labais purvs ir degradēts augstais purvs, kura atjaunošana gandrīz nav iespējama. Purvā meliorācijas un kūdras ieguves ietekme ir tik liela, ka tas jāizdala kā degradēts augstais purvs.

Kašķu purvs ir augstais purvs. Šeit bija ierīkota Jūrmalas pilsētas sadzīves atkritumu izgāztuve, kas pašlaik vairs netiek izmantota, bet nav arī rekultivēta.

Lieli mežu masīvi ir **Babītes pagasta D daļā** . Meži aizņem 7041 ha, krūmāji – 48 ha, purvi – 1582 ha. Babītes pagasta mežiem visnozīmīgākās ir rekreācijas, dabas aizsardzības un gaisa attīrīšanas funkcijas. Vēsturiski Babītes pagastā ir izveidojusies sarežģīta meža zemju īpašnieku

struktūra, un katrai zemes īpašnieku grupai ir savas, specifiskas intereses meža apsaimniekošanā un izmantošanā.

Babītes pagasta lielu teritorijas daļu aizņem purvi – Ložmetējkalna -Kapteiņu purva A daļa. Lielākais purva masīvs Babītes pagasta dienvidu teritorijā ir Cenas tīrelis (R daļa) ar daudziem akačiem un ezeriņiem, kas ir noteikts kā īpaši aizsargājama dabas teritorija. Pagasta ziemeļu daļā atrodas Sleperu purva R daļa – zemais purvs, kur ierīkots Babītes polderis. Purvos ir lieli kūdras krājumi, kas tika aktīvi iegūti 20.gadsimta, ka derīgie izrakteņi.

Daļa lauksaimniecības zemju vairs netiek izmantotas, apstrādātas, un tās aizaug ar krūmiem un nezālēm. Pēc zemju privatizācijas meliorācijas sistēmas – grāvji, dambji, regulatori un sūkņu stacijas daudzviet vairs netiek apsaimniekotas un uzturētas nepieciešamā kvalitātē, tādēļ notiek lauksaimniecības zemju pārpurvošanās. Lauksaimniecības teritorijās plānojums paredz saglabāt lauksaimniecisko darbību, saglabājot tradicionālās lauku ainavas raksturu.

Mazsaimniecību teritorijās, lauksaimniecības un lauku apbūves teritorijās, kuras atrodas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju robežās, noteiktas konkrētas atļautās minimālās zemes gabalu platības.

Nozīmīgākās ar meža un lauksaimniecības zemēm saistītās problēmas Babītes novadā:

- problēma ar meža dzīvniekiem (bebri, lapsas u.c.) jaunuzbūvētajos ciematos;
- neapsaimniekotās lauksaimniecības zemes un meliorācijas sistēmas;
- Labais purvs un Kašķu purvs- saimnieciskās darbības rezultātā degradēti purvi;
- dabas teritoriju attīstības sabalansēšana ar Babītes novada un privāto attīstītāju interesēm.

Teritorijas plānojumu grozījumu loma riska teritoriju radīto draudu samazināšanai Babītes novadā:

- publiskā lietošanā esoši meža zemesgabali nav nožogojami, izņemot atsevišķus gadījumus, kad tas nepieciešams savvaļas dzīvnieku dārzu ierīkošanai vai citu specifisku funkciju pildīšanai, saskaņojot ar pašvaldību un virsmežniecību vai Dabas aizsardzības pārvaldi.

6. Teritorijas plānojuma grozījumu un tā iespējamo alternatīvu būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

6.1. Tiešās ietekmes

Tiešās ietekmes ir izmaiņas vidē, kuras paredzētās darbības realizācijas rezultātā, nepastarpināti iedarbojas uz vidi (piemēram – piesārņojums, novadot vidē emisijas, zemju apbūve un transformācija). Tās novadā būtu saistāmas ar dažādu projektu realizāciju, kas galvenokārt izpaudīsies objektu celtniecības un veidošanas procesā.

Neskatoties uz to, ka esošie būvniecības un celtniecības procesi nenorit vairs iepriekš plānotajā apjomā, tomēr iepriekšējā plānošanas periodā iecerētā apbūves attīstības koncepcija tiek saglabāta arī šajos Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojumu grozījumos.

Apdzīvojuma attīstība veicinās šim mērķiem izmantotās zemes platību palielināšanos un savvaļas sugu dzīvotņu platības samazināšanos. Tas var radīt stresa situācijas savvaļas dzīvniekiem un putniem, īpaši, ja jauno objektu būvniecība un ekspluatācija noris blakus to ligzdošanas vai mītnes vietām.

Jaunas apbūves teritorijas izveides gadījumā aktualizēsies arī notekūdeņu novadīšanas un atkritumu savākšanas jautājums. Vides prasībām neatbilstoša notekūdeņu novadīšana rada tādas vides piesārņojuma draudus kā ūdenstilpju eitrofikācija, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņojumu.

Teritorijas plānojumu grozījumu ietvaros ir paredzēta viena jauna kūdras atradne 133,2 ha platībā, kas atrodas uz mežsaimnieciski izmantojamajā teritorijā. Derīgo izrakteņu ieguve saistāma ar zemes transformāciju un dabiskā biotopa neatgriezeniskām izmaiņām, tomēr, ņemot vērā plānotās ieguves apjomus, un saglabājot apkārtējo mežsaimniecisko izmantošanu šī ietekme nav uzskatāma par degradējošu vai ar izteiktu negatīvu tendenci kopējā Babītes novada attīstības perspektīvā.

6.2. Netiešās ietekmes

Netiešās ietekmes saistītas ar iedzīvotāju skaita pieaugumu, saimnieciskās darbības paplašināšanos, tūristu un transporta plūsmas pieaugumu, dzīvotņu fragmentāciju.

Netiešās ietekmes, kas saistītas ar iedzīvotāju skaita pieaugumu, ir iespējama dabas teritoriju apmeklēšanas biežums, kā rezultātā var pieaugt slodze uz atsevišķām teritorijām, augu un dzīvnieku sugām, kā arī vietējo iedzīvotāju skaita pieaugums, kas būs likumsakarīgs veidojoties jaunām dzīvojamajām teritorijām.

Saimnieciskās darbības rezultātā būtiskākā loma ir tiešajām ietekmēm uz vidi, bet netiešās

ietekmes saistītas ar dzīvotņu mikroklimate izmaiņām, troksni, migrējošo dzīvnieku pārvietošanās traucējumiem, kas parādās būvniecības procesu rezultātā, bet bieži vien samazinās pēc būvniecības vai renovācijas beigām. Attīstoties labas prakses saimniecībām, piemēram, izveidojot zaļo zonu buferjoslas gar ūdenstecēm, saglabājot ainavas elementus u.c., šīs ietekmes var būtiski samazināt, tādējādi radot pievilcīgāku vidi gan pašiem iedzīvotājiem, gan saudzējot dabas resursus.

Potenciālais tūrisma plūsmas pieaugums var radīt gan tiešas, gan netiešas ietekmes uz vidi. Ņemot vērā Babītes novada atrašanās vietu, no atbalstāmajiem tūrisma virzieniem jāmin dabas, eko-, velo- tūrisma attīstība.

Gaisa, ūdens un trokšņa piesārņojuma palielināšanās, ja tā nepārsniedz normatīvajos aktos noteikto piesārņojuma līmeni, parasti nerada jūtamu vides kvalitātes pasliktināšanos teritorijā, bet transporta plūsmas pieaugums var radīt ne tikai gaisa un trokšņu piesārņojumu, bet atstāt ietekmi uz satiksmes negadījumu skaitu.

Teritorijas plānojuma grozījumu ietvaros teritoriju plānotā (atļautā) izmantošana divos zemes gabalos, kas, pēc Dabas aizsardzības pārvaldes sniegtās informācijas, noteikti kā biotops -mitri zālāji periodiski izzūstošās augsnēs (kods 6410). Strādājot pie teritorijas plānojuma grozījumiem, tika vēlreiz izskatīts šo dabisko biotopu esošais zonējums, tādējādi teritorijas plānojuma grozījumos viens no šiem zemes gabaliem saglabāts ar atļauto izmantošanu kā lauku apbūves teritorija, bet otram tika manīta izmantošana, definējot šo zemes gabalu kā dabiskas pļavas.

6.3.Īslaicīgās, vidēji ilgās un ilglaicīgās ietekmes

Plānojuma ieviešanas rezultātā radītās ietekmes var iedalīt īslaicīgajās, vidēji ilgajās un ilglaicīgajās ietekmēs.

Īslaicīgās ietekmes ir saistītas ar visa veida objektu būvniecību, rekonstrukciju, renovāciju, derīgo izrakteņu ieguvu. Augsnes virskārtas bojājumi, putekļi, troksnis, būvniecības atkritumi parasti tiek novērsti līdz ar objekta nodošanu ekspluatācijā.

Vidēji ilgās ietekmes ir saistītas ar daļēji atjaunojamo resursu izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Īpašu ietekmi uz vidi atstāj mežu izciršana, kā rezultātā tiek būtiski izmainītas dzīvotnes un iznīcināti biotopi.

Ilglaicīgās ietekmes ir saistītas ar zemes transformēšanu citos zemes izmantošanas veidos (lauksaimniecības zemju transformācija derīgo izrakteņu ieguves teritorijās).Arī karjeru izmantošana, ja netiek veikta to rekultivācija, uzskatāma par ilglaicīgu

ietekmi uz apkārtējo vidi.

Plānojumu grozījumu realizācijā konsekventi jāievēro normatīvo aktu izvirzītie nosacījumi, pretējā gadījumā īslaicīgās un vidēji ilgās ietekmes var pārvērsties ilglaicīgajās ietekmēs. Tieši ilglaicīgās ietekmes var atstāt būtiskāko ietekmi uz cilvēku veselību, kultūrvēsturisko mantojumu, ainavu, saimnieciskās darbības iespējamību teritorijā.

6.4. Pozitīvās un negatīvās ietekmes

Plānojuma *pozitīvās ietekmes* ir saistītas ar iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšanu un teritorijas sasniedzamības, nepieciešamo pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu, zemes izmantošanas un vides aizsardzības jautājumu tiesiskuma un vides kvalitātes mērķu sasniegšanas nodrošināšanu.

Plānojumu grozījumi sniegs priekšstatu par vienotu teritorijas turpmākās attīstības iespējām un tajā izvirzīto priekšnoteikumu un uzdevumu integrāciju augstāka līmeņa plānošanas dokumentos.

Veicot Salas un Babītes pagasta teritorijas plānojumu grozījumus, ievērots pēctecības princips – prioritāri apdzīvojums pilnveidots, attīstot un restrukturizējot esošās apdzīvotās vietas, kas noteiktas spēkā esošajos plānojumos.

Šajā plānošanas etapā nav plānotas jaunas apdzīvotās vietas, bet izmantojot teritorijas plānojuma grozījumus grozītas atsevišķu ciemu robežas – no Piņķu ciema atdalītas vēsturiskā Priežciema un Beberu teritorija, izveidojot Priežciemu, bet ņemot vērā esošo apbūvi, noteiktas un attēlotas ciema Dzērves robežas. Šāda robežu korekcija faktiski neradīs nekādas izmaiņas, bet sistematizēs esošo apdzīvojumu.

Izstrādājot šos teritorijas plānojumu grozījumus, lauku ciemu teritoriju plānošana veikta saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu prasībām un nav pretrunā ar reģiona plānojuma priekšlikumiem. Tāpat ir ievērotas vadlīnijas apdzīvoto vietu plānošanai Pierīgas areālā, infrastruktūras plānošanai un vadlīnijas lauku telpas areālu un teritoriju plānošanai. Augstāk minētais nodrošinās sabalansētu novada teritorijas attīstību.

Viena no iecerēm, kas pirmajā teritorijas plānojumu grozījumu etapā tika noraidīta, bet, pārvērtējot dažādus attīstības un vides aizsardzības aspektus, tomēr tika atbalstīta teritorijas plānojumu grozījumu gala redakcijā, ir plānotā golfa laukuma izbūve Božu ūdenskrātuves piekrastē.

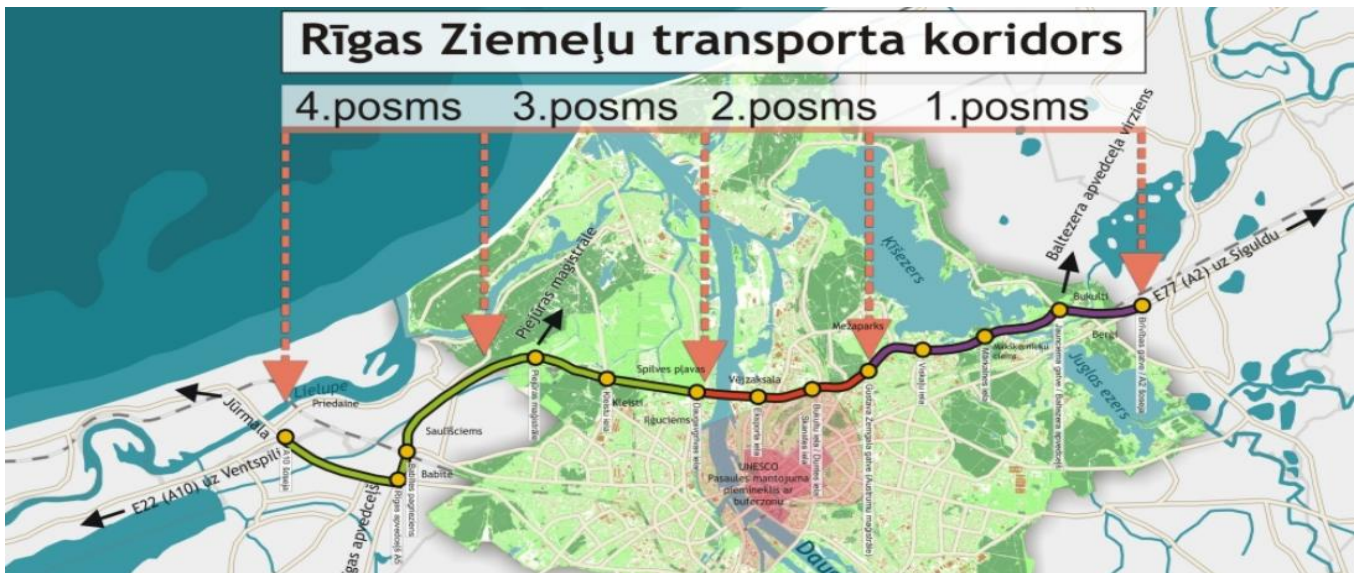
Pēc Vides pārskata izstrādātāju rīcībā esošās informācijas plānotais golfa laukums un ar to

saistītās būves atstās minimālu negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi, bet Božu ūdenskrātuves piekrastes labiekārtošana radikāli nepārveidojot dabisko ainavu uzlabos šīs teritorijas estētisko kvalitāti.

Izvērtētās plānojuma grozījumu *negatīvās ietekmes* uz vidi saistītas ar automaģistrāles posmā no autoceļa A5 (Rīgas apvedceļš, Salaspils - Babīte) un A10 (Rīga - Ventspils) krustojuma līdz Daugavgrīvas ielai - Rīgas Ziemeļu transporta koridora 3.un 4.posma būvniecības procesu (skat. att. 6.1.). Šim projektam ir noslēgusies ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

6.1. attēls

Rīgas Ziemeļu transporta koridors

6.5. Summārās ietekmes

Summārās ietekmes uz vidi ir ietekmju kopums, kurš rodas realizējot plānojuma grozījumos paredzētās darbības visā plānošanas perioda laikā. Tā kā teritorijas plānojumu grozījumu izstrādē un tajos izvirzītajos nosacījumos ir ievērotas galvenās likumdošanas prasības attiecībā uz vides aizsardzību var uzskatīt, ka tā summārā ietekme uz vidi būs pozitīva, salīdzinot ar gadījumu, ja teritorijas plānojums izstrādāts netiktu.

Līdz ar šo teritorijas plānojumu grozījumu apstiprināšanu tiks sabalansēta un saskaņota abu Babītes novadā esošo pagastu – Babītes un Salas līdzsvarota attīstība.

Tā kā plānojuma grozījumos ir:

1) ievērotas starptautisko un valsts vides politikas dokumentu pamatnostādnes;

2) ietverti valsts institūciju izsniegtie nosacījumi;

3) ievērotas normatīvo aktu prasības par plānojuma grozījumos iekļaujamo informāciju;

4) izvērtēta esošā situācija un izvirzīti nosacījumi plānotajai (atļautajai) darbībai;

5) iesaistīti iedzīvotāji, uzņēmēji, valsts un pašvaldību institūciju pārstāvji,

tad plānojuma grozījumos paredzētās darbības atstās pozitīvu ietekmi uz iedzīvotāju dzīves un vides kvalitāti un plānojuma grozījumi kalpos par pamatu turpmākai politisku un saimnieciska rakstura lēmumu pieņemšanai.

7. Risinājumi, lai novērstu vai samazinātu teritorijas plānojuma un to alternatīvu ietekmi uz vidi

7.1. Vides politika un vides aizsardzības normatīvi

- vides aizsardzības likumdošanas prasību ievērošana;
- ilgtspējīgas telpiskās plānošanas politikas realizēšana, sabalansējot vides saglabāšanu un sociālekonomiskās attīstības intereses;
- vides politikas pasākumi- sabiedrības izglītošana un informēšana, aktīvas vides aizsardzības pasākumu kampaņas, investīcijas vides aizsardzības, kā arī tūrisma un rekreācijas infrastruktūrā;
- dabas aizsardzības plāni un individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;
- aizsargjoslu nosacījumu ievērošana.

7.2. Ietekmi uz vidi samazinoši pasākumi

Ietekmes uz vidi samazinošie pasākumi nosacīti sagrupēti divās savstarpēji saistītās jomās – apdzīvotuma struktūras attīstība un saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstība.

7.2.1. Apdzīvotuma struktūras attīstības ietekmes uz vidi samazināšana

Novada teritorijas plānojumā nav paredzēta jaunu ciematu vai apdzīvoto vietu izveide, tomēr plānotais iedzīvotāju skaita pieaugums, kas nākamajos 10 – 12 gados sasniedz aptuveni 57 % no pašreizējā novada iedzīvotāju skaita uzskatāms par ļoti ievērojamu, un var izmainīt pašreizējo novada apdzīvotības struktūru.

Nemot vērā augstākminēto, teritorijas attīstību nākotnē nepieciešams plānot cieši pieturoties pie jau izstrādātā teritorijas plānojuma, kā arī ievērot vides aizsardzības normatīvos iekļautās prasības.

Par sevišķi jūtīgām šajā kontekstā uzskatāmas teritorijas, kas robežojas ar īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, tādēļ to izmantošanu nepieciešams pastiprināti kontrolēt.

7.2.2. Saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstības ietekmes uz vidi samazināšana

Palielinoties dzīvojamai platībai un pieaugot iedzīvotāju skaitam, neizbēgami pieaugs notekūdeņu radītā slodze uz vidi. Līdzšinējā teritorijas plānojumā paredzētas centralizētas kanalizācijas sistēmas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtu izbūves lielākajās apdzīvotajās vietās.

Kā norādīts teritorijas plānojuma grozījumos, apbūves teritorijās, kur nav iespējams nodrošināt centralizētos kanalizācijas pakalpojumus, nepieciešams izbūvēt lokālas attīrīšanas iekārtas. Vides aizsardzības prasībām atbilstošu iekārtu būvniecība īpaši nozīmīga ir ēkām, kas atrodas īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās vai to tuvumā.

7.3. Aizsargjoslas

Aizsargjoslas ir noteiktas platības, kuru uzdevums ir aizsargāt dažāda veida (gan dabiskus, gan mākslīgus) objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, nodrošināt to ekspluatāciju un drošību vai pasargāt vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes.

Teritorijas plānojuma sadaļa „Aizsargjoslas un tauvas joslas”, „Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” un grafiskā daļa (kartes) izstrādātas atbilstoši LR Ministru Kabineta noteikumu Nr.883 „*Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi*”, „*Aizsargjoslu likuma*” un ar MK noteikumiem apstiprināto aizsargjoslu noteikšanas metodiku prasībām.

Vides un dabas resursu aizsargjoslas tiek noteiktas ap objektiem un teritorijām, kas ir nozīmīgas no vides un dabas resursu aizsardzības un racionālas izmantošanas viedokļa. To galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas, novērst erozijas procesu attīstību, ierobežot saimniecisko darbību, kā arī saglabāt raksturīgo ainavu.

Ir šādi vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslu veidi:

- virszemes ūdensobjektu aizsargjoslas;
- aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem;
- aizsargjoslas ap ūdens ņemšanas vietām;
- aizsargjoslas ap purviem;
- aizsargjoslas gar ūdensvadu un kanalizācijas tīkliem;
- aizsargjoslas ap notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm;
- drošības aizsargjoslas ap naftas produktu un ķīmisko vielu un produktu vadiem, noliktavām un krātuvēm, ūdens akvatorijās augšpus un leļpus aizsprostiem;
- aizsargjoslas gar valsts nozīmes meliorācijas sistēmām.

Ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un kultūrvēsturisko mantojumu iespējamās pārkāpjot apbūves un izmantošanas noteikumu nosacījumus, vai veicot vidi ietekmējošas darbības tuvu tām.

8. Teritorijas plānojumā paredzēto alternatīvu izvēles pamatojums

Plānojumu grozījumu izstrāde neparedz alternatīva plānojuma izstrādi, tāpēc, veicot plānojuma stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu, izvēlēta un izvērtēta tā sauktā „nulle” *alternatīva* - plānojums nav izstrādāts vai netiek realizēts.

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpisks instruments, kurā atspoguļotas vadlīnijas rajona teritorijas izmantošanai ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.

Teritorijas plānojuma trūkums radītu grūtības piemērot normatīvos aktus vides aizsardzībā, problēmas aizsargjoslu un servitūtu izmantošanā, dabas resursu ieguvē un citās valsts un pašvaldības pārraudzībā esošās jomās.

Normatīvo aktu prasību ievērošana prasītu vairāk pūļu un resursu no iedzīvotāju un uzņēmēju puses, it īpaši uzsākot jaunu, vai paplašinot esošo saimniecisko darbību.

Ja plānojums nav izstrādāts vai netiek realizēts, tad:

- teritorijā norisināsies haotiska būvniecība, kas neprognozēti varētu atstāt ietekmi gan uz ekonomisko attīstību, gan dabiskajām teritorijām;
- palielināsies vides piesārņojums ar dažāda veida atkritumiem, notekūdeņiem;
- palielināsies virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma draudi, kas paredzami gan no būvniecības, gan rekreācijas procesiem tam neparedzētās vietās;
- ievērojami pieaugs lauksaimniecības zemju transformācija citos zemes izmantošanas veidos;
- nebūs iespējams piesaistīt teritorijas attīstībai nepieciešamās investīcijas, jo svarīgs priekšnoteikums Eiropas Savienības fondu apguvei ir apstiprināts pašvaldības teritorijas plānošanas dokuments.

Ja plānojums tiek realizēts, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus, valsts normatīvajos aktos noteiktās prasības, plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus un nosacījumus katras teritorijas izmantošanai, tad izstrādātais plānojums ir piemērotākā alternatīva ilgtspējīgai novada attīstībai.

Ja pašam plānojumam nav paredzēta alternatīva dokumenta izstrāde, tad alternatīvi risinājumi iespējami konkrētām darbībām katrā no noteiktajām teritorijām. Lai izvērtētu, kuri alternatīvie pasākumi ir paši piemērotākie, jāizvērtē to efektivitāte un lietderība, kā arī jāņem vērā sabiedrības viedoklis.

9. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Teritoriju negatīvi ietekmējoši pasākumi saistāmi ar attīstības projektiem, kas varētu negatīvi ietekmēt sabiedriskās intereses. Iespējamie kompensēšanas pasākumi nosakāmi izvērtējot potenciālos apdraudējumus un aprēķinot nodarīto zaudējumu apmērus. Kompensējošie pasākumi jānosaka objektu plānošanas stadijā.

10. Iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums

Babītes novada ģeogrāfiskais novietojums, plānotā teritorijas izmantošana un ar to saistītās darbības nosaka to, ka izstrādātie teritorijas plānojumu grozījumi neatstāj pārrobežu ietekmi.

Šāda pārrobežu ietekmes iespējamība ir nosakāma teorētiski, ja tiek noteikta valsts vai reģiona kopējā ietekme uz vidi, piemēram, kopējais slāpekļa un fosfora piesārņojums, atmosfērā nonākušo sēra savienojumu daudzums utt.

11. Paredzētie pasākumi teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

Teritorijas plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringa mērķis ir konstatēt teritorijas plānojuma īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi un noteikt dokumenta grozījumu izstrādāšanas nepieciešamību.

Monitoringu var veikt, ja salīdzina vēsturiskos un aktuālos datus par teritoriju, ir apkopota statistiskā informācija, kā arī ir pieejami vides novērojumu un mērījumu dati. Iegūtā informācija tiks ņemta vērā, izstrādājot nākamo teritorijas plānojuma versiju, kā arī grozījumus un papildinājumus, ja pēc tādiem radīsies nepieciešamība.

Lai konstatētu teritorijas plānojumu grozījumu īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus teritorijas plānojumā, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, vismaz divreiz plānošanas periodā (jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, teritorijas plānojumu grozījumu īstenošanas monitoringam tiek piedāvāti šādi rādītāji:

- atjaunoto un rekonstruēto pašvaldības autoceļu un ielu posmu garums;
- centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmām pieslēgto mājāsaimniecību skaits;
- izbūvēto un rekonstruēto centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu garums;
- dzeramā ūdens kvalitāte, dzeramā ūdens zudumi ūdens apgādes tīklos;
- centralizēti iegūtā ūdens daudzums no urbumiem un novadīto notekūdeņu daudzums (tūkst.m³);
- centralizētā atkritumu savākšanā iesaistīto mājāsaimniecību skaits;
- centralizēti savākto sadzīves atkritumu daudzums (tūkst. m³);
- derīgo izrakteņu ieguves apjomi gadā (t gadā);
- tūristu plūsmas rādītāji;
- realizēto attīstības un investīciju projektu skaits;

- Īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās veikto vides monitoringu rezultāti.

Monitoringa ziņojuma sagatavošanai izmanto Valsts Centrālās statistikas pārvaldes un pašvaldības rīcībā esošo statistiku, valsts monitoringa programmu informāciju, kā arī monitoringa datus (ja tādi pieejami) par īpaši aizsargājamām teritorijām.

Monitoringa ziņojumā var izmantot arī to projektu datus, kuriem, saskaņā ar likumu „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, būs jāveic sākotnējais izvērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējums.

Kopsavilkums

Pašvaldības teritorijas plānojumu grozījumu galvenais uzdevums ir radīt priekšnoteikumus pašvaldības ilgtspējīgai un sabalansētai attīstībai visā plānošanas periodā.

Novada teritorijas plānojuma grozījumu mērķis sistematizēt un apvienot Salas un Babītes novada pašvaldību plānotos izmantošanas mērķus, tajā pat laikā uzlabojot esošā teritorijas plānojuma grafiskās un apbūves noteikumu daļu kvalitāti un caurskatāmību.

Lielu daļu teritorijas aizņem īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tādēļ plānojuma izstrādāšanā bija jāievēro likumdošana, kas attiecas uz šīm teritorijām. Pastāvošā likumdošana nosaka ierobežotu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izmantošanu, tādējādi plānojumā tiek minētas un raksturotas šīs ierobežotās teritorijas, kā arī attiecīgie likumdošanas normatīvie akti.

Ņemot vērā likumdošanu par īpaši aizsargājamās dabas teritorijām, kā arī Ķemeru nacionālā parka ieteikumus un atzinumus, plānojumā paredzēta noteikta katras teritorijas izmantošana ar saviem ierobežojumiem. Pārsvarā tie ir zemesgabalu apbūves ierobežojumi, kā arī dabas vides pārveidošanas, piemēram, mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi.

Ietekmes uz vidi samazināšanai teritorijas plānojumu grozījumos tiek noteiktas dažādas aizsargjoslas. Tās aizsargā dažādus objektus no nevēlamas ārējās iedarbības, kā arī pasargā vidi un cilvēku no kāda objekta kaitīgās ietekmes. Kā lielākās jāmin, Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas.

Babītes pagasta un Salas pagasta teritorijas plānojumu grozījumi tika veikti pamatojoties uz šiem grozījumiem sastādīto darba uzdevumu. Ar teritorijas plānojuma grozījumiem grozītas atsevišķu ciemu robežas: no Piņķu ciema atdalītas vēsturiskā Priežciema un Beberu teritorija, izveidojot Priežciemu, ņemot vērā esošo apbūvi, noteiktas un attēlotas ciema Dzērves robežas.

Teritorijas plānojumu grozījumu ietvaros tika atkārtoti skatīti ūdensapgādes, kanalizācijas, bioloģiskās daudzveidības un citi ar vidi saistītie sektori.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros secināts, ka novada attīstība līdzšinējā plānošanas periodā līdz teritorijas plānojuma grozījumu uzsākšanai netika īstenota tik straujos tempos kā tas sākotnēji tika plānots, tādējādi iepriekšējā plānošanas periodā daudzas plānotās negatīvās ietekmes Babītes un Salas pagastus nav skārušas tādos apjomos, kā tas sākotnēji tika paredzēts.

Diemžēl arī jau iepriekšējā plānošanas etapā konstatētās esošās vides problēmas, piemēram, notekūdeņu novadīšana bez attīrīšanas, troksnis no transporta, sliktā tehniskā stāvoklī

esošās meliorāciju un polderu sistēmas u.c. problēmas joprojām ir aktuālas un prasa tehniskus un materiālus ieguldījumus, kas šobrīd nav reāli pieejami ne pašvaldībai, ne fiziskajām un juridiskajām personām.

Teritorijas plānojumu grozījumu ietvaros tika nodrošināta abu Babītes novadā esošo pagastu- Babītes un Salas apbūves noteikumu saskaņošana, nodrošinot noteikumu teksta atbilstību grafiskajai daļai un izveidojot vienotus apzīmējumus plānotai (atļautai) teritorijas izmantošanai, precizētas teritorijas, kurām nepieciešami detālpārplānojumi, izskatīti fizisku un juridisku personu ierosinājumi, kā arī veiktas dažādas citas redakcionālas izmaiņas.

Šajā gadījumā varētu teikt, ka netika veikta šo teritoriju radikāla pārplānošana, bet gan ar teritorijas plānojuma grozījumu palīdzību ir plānots veidot vienotu šo abu Babītes novadā esošo pagastu attīstību.

Kopumā vērtējot Babītes un Salas novada plānojuma grozījumus, secināts, ka:

- būtiskas izmaiņas atšķirībā no pagastu individuālajiem plānojumiem nav konstatētas;
- darbības vai ieceres, kas varētu negatīvi ietekmēt vidi kopumā, atsevišķus biotopus vai ainavas, nav konstatētas;
- risinājumi esošās slodzes uz vidi samazināšanai ir plānoti un paredzēti;
- novada teritorijas plānojuma grozījumos ietvertā attīstības virzība ir atbilstoša vides un ilgtspējas pamatnosacījumiem.

Teritorijas plānojuma grozījumi atbilst ilgtspējīgas attīstības nosacījumiem, jo plānošanas laikā ir par jaunu pārvērtētas gan ekonomiski sociālās, gan vides problēmas, un ar teritorijas plānojuma apbūves un izmantošanas noteikumu palīdzību ir veikta šo jomu sistematizācija, lai nākotnē attīstot novada teritoriju maksimāli varētu izvairīties no ekonomiskās attīstības un vides saglabāšanas konfliktiem.